

હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ

વિનયન વિદ્યાશાખા

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ (NEP – 2020) પ્રમાણેનો

B. A. (Semester 3 to 4) - ગુજરાતી વિષયનો અભ્યાસક્રમ

અભ્યાસક્રમના હેતુઓ (Outcomes)

૧. વિદ્યાર્થીઓની સાહિત્યિકદૃષ્ટિ, કલ્પનાદૃષ્ટિ અને સૌંદર્યદૃષ્ટિ વિકસે.
૨. સાહિત્ય એ સમાજનું દર્પણ છે, સમાજનું પ્રતિબિંબ છે એટલે સમાજ અને સાહિત્યની બદલાતી ક્ષિતિજો અભ્યાસક્રમ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ જાણે.
૩. સ્વરૂપ અને વિષયવૈવિધ્યની દૃષ્ટિએ સાહિત્યનો અભ્યાસ કરે.
૪. સાહિત્યિક કૃતિઓ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ ભાષાભિમુખ, સાહિત્યાભિમુખ, કલાભિમુખ અને જીવનાભિમુખ બને.
૫. વિદ્યાર્થીઓમાં ભાષાસજ્જતા અને ભાષાકૌશલનો વિકાસ થાય.
૬. વિદ્યાર્થીઓ ભાષા – સાહિત્યના અધ્યયન દ્વારા સામાજિક ઉત્તરદાયિત્વનો ખ્યાલ કેળવે.
૭. વિદ્યાર્થીઓ ભારતીયતાના ભાવ – વિચાર – વારસો – સંસ્કૃતિને જાણે.
૮. વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સક્ષમ બને.
૯. વિદ્યાર્થીઓમાં સર્જનકૌશલ અને લેખનકૌશલ વિકસે.
૧૦. સાહિત્યના અધ્યયન દ્વારા ચારિત્ર્યનિર્માણ થાય.
૧૧. સાહિત્ય દ્વારા જીવનમૂલ્યો અને નૈતિકમૂલ્યોનું જતન અને સંવર્ધન થાય.
૧૨. વિદ્યાર્થીઓ સંવેદનશીલ બને. ભારતીય અને વિશ્વના નાગરિકો પ્રત્યે બંધુત્વભાવ અને સમભાવ કેળવે.
૧૩. 'હું ગૂર્જર- ભારતવાસી' એવી ભાવના દૃઢ કરે.
૧૪. વિશ્વબંધુત્વની ભાવના કેળવે.
૧૫. વ્યક્તિગત જીવન સાથે સમષ્ટિનું જીવન દેદીપ્યમાન બનાવવાની ઝંખના રાખે.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN**EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP**

Semester	Discipline	Course Code	Course Name	Unit	Internal Marks	External Marks	Course Credit
3	Major	AR24MJDSCGUJ301	સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ (પદ)	4	50	50	4
3	Major	AR24MJDSCGUJ301A	સાહિત્યસ્વરૂપનો અભ્યાસ (લઘુકથા)	4	50	50	4
3	Major	AR24MJDSCGUJ301B	ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : મધ્યકાલીન-૧	4	50	50	4
3	MDC	AR24MDCGUJ303	સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ : પદ્ય	4	50	50	4
3	AEC	AR24AECGUJ304	ગદ્ય અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ	3	25	25	2
3	IKS	AR24IKSGUJ305	ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા-૫	3	25	25	2
3	IKS	AR24IKSGUJ305A	ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા-૬	3	25	25	2
3	IKS	AR24IKSGUJ305B	ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા-૭	3	25	25	2
3	IKS	AR24IKSGUJ305C	ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા-૮	3	25	25	2
3	SEC	AR24SECGUJ306	ભાષા સજ્જતા અને લેખનકૌશલ-૩	3	25	25	2
3	SEC	AR24SECGUJ306A	વ્યવહારભાષા-૩	3	25	25	2
3	SEC	AR24SECGUJ306B	અનુવાદકલા-૩	3	25	25	2
3	SEC	AR24SECGUJ306C	સાહિત્યિક પત્રકારત્વ-૩	3	25	25	2
3	SEC	AR24SECGUJ306D	પૂરૂરીકિંગ-૩	3	25	25	2
4	Major	AR24MJDSCGUJ401	સાહિત્ય કૃતિનો અભ્યાસ (ગદ્ય)	4	50	50	4
4	Major	AR24MJDSCGUJ401A	ગ્રંથકારનો અભ્યાસ (ચિનુ મોદી)	4	50	50	4
4	Major	AR24MJDSCGUJ401B	ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : મધ્યકાલીન-૨	4	50	50	4
4	Minor	AR24MIDSCGUJ402	સાહિત્ય કૃતિનો અભ્યાસ (ગદ્ય)	4	50	50	4
4	AEC	AR24AECGUJ404	પદ્ય અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ	3	25	25	2
4	VAC	AR24VACGUJ405	સાહિત્ય અને સમાજ - ૨	3	25	25	2
4	VAC	AR24VACGUJ405A	સાહિત્ય અને માનવમૂલ્યો - ૨	3	25	25	2
4	VAC	AR24VACGUJ405B	આપણું લોકસાહિત્ય - ૨	3	25	25	2
4	VAC	AR24VACGUJ405C	સાહિત્ય અને માનવવિદ્યાઓનો સંબંધ-૨	3	25	25	2
4	SEC	AR24SECGUJ406	ભાષા સજ્જતા અને લેખનકૌશલ-૪	3	25	25	2
4	SEC	AR24SECGUJ406A	વ્યવહારભાષા - ૪	3	25	25	2
4	SEC	AR24SECGUJ406B	અનુવાદકલા - ૪	3	25	25	2

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

**PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24MJDSCGUJ301
SEMESTER : 03**

COURSE NAME : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ (પદ્ય)

નિયત કૃતિ : 'રમેશ પારેખનાં કાવ્યો'

સંપાદક : કુમાર જૈમિનિ શાસ્ત્રી

પ્રકાશક : આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External -50 Marks
		Internal -50 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- કવિ રમેશ પારેખના જીવન અને સાહિત્યિક પ્રદાન વિશે જાણે.
- ગીત અને ગઝલસ્વરૂપનો પરિચય મેળવે.
- કવિતાની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા કરતાં શીખે.
- કવિના સર્જનવિશેષો ઓળખે.
- ભાષાસજ્જતા કેળવે.

નિયત કૃતિમાંથી પાઠ્યક્રમ માટે નિયત કરવામાં આવેલાં કાવ્યો:

- | | |
|---------------------------------|-------------------------------|
| ૧. ગોરમાને પાંચે આંગળીએ પૂજ્યાં | ૧૧. એક પ્રશ્નગીત |
| ૨ ગાતાં ખોવાઈ ગયું ગીત | ૧૨. કાગડો મરી ગયો... |
| ૩. હવે આંખોનું નામ નહીં આંખો | ૧૩. મેળો |
| ૪. તારું પહેલા વરસાદ સમું આવવું | ૧૪. ન મોકલાવ |
| ૫. કૈંક લીલું ચક્રક | ૧૫. કોને ખબર |
| ૬. તમને ફૂલ દીધાનું યાદ | ૧૬. મારા સપનામાં આવ્યા હરિ |
| ૭. તમને | ૧૭. કે કાગળ હરિ લખે તો બને |
| ૮. આ શહેર | ૧૮. તમે આવો તો વાત કહું શ્યામ |
| ૯. હથેળી બહુ વ્હેમ વળી જગા | ૧૯. તારો મેવાડ મીરાં છોડશે |
| ૧૦. તને યાદ છે ? મને યાદ છે ! | ૨૦. એક છોકરી ન હોય ત્યારે |

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) કવિ રમેશ પારેખનું જીવન અને સાહિત્યિક પ્રદાન (૨) સાહિત્યસ્વરૂપ તરીકે ગીતની લાક્ષણિકતાઓ (૩) સાહિત્ય સ્વરૂપ તરીકે ગઝલની લાક્ષણિકતાઓ	1	અઠવાડિક
2	2	(૧) નિયત કાવ્યોનાં સંદર્ભમાં કવિની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ (૨) સર્જકના કવિ તરીકેનાં વિશેષો (૩) વિષયવૈવિધ્ય અને સ્વરૂપવૈવિધ્ય સંદર્ભે કૃતિની સમીક્ષા	1	ચાર કલાક
3	3	(૧) કાવ્યોની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા (ત્રણમાંથી ગમે તે એક)	1	

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

		અથવા (૨) કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો (ચારમાંથી ગમે તે બે)		
4	4	ભાષાસજ્જતા : (૧) જોડણીશુદ્ધિ : (જુઓ, પરિશિષ્ટ) (૦૬ ગુણ) (નવ શબ્દો પુછાશે, ગમે તે છ શબ્દોની સાચી જોડણી લખવાની રહેશે.) (૨) કહેવતો : (જુઓ, પરિશિષ્ટ) (૦૬ ગુણ) (નવ કહેવતો પુછાશે. ગમે તે છનો અર્થ લખવાનો રહેશે.)	1	

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગુજરાતી ગીત : સ્વરૂપ વિચાર - ભગીરથ બ્રહ્મભટ્ટ
૨. સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ગીત - સ્વરૂપ અને વિકાસ : પશ્ચિમ પરમાર
૩. સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ગીતકવિતા - સ્વરૂપ, વિકાસ અને મુખ્ય સીમાસ્તંભો : કનૈયાલાલ ભટ્ટ
૪. ગુજરાતી ગઝલની સૌંદર્ય મીમાંસા : રશીદ મીર
૫. ગઝલ - શિલ્પ અને સર્જન : જયંત વ્યાસ
૬. ગઝલ - રૂપ અને રંગ : રઈશ મનીઆર
૭. કવિતાની સમજ : હેમંત દેસાઈ
૮. ગઝલ -૧૦૧ : રમેશ પુરોહિત
૯. અછાંદસ મીમાંસા : ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૧૦. રમેશ પારેખની કાવ્યકલા : વર્ષા એલ. પ્રજાપતિ - વિકેતા : જ્ઞાન મંદિર પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૧. ફૂલ દીધાનું યાદ : કુમાર જૈમિનિ શાસ્ત્રી - આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ધીરુભાઈ ઠાકર, ગુર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
1.	અગત્યતા	અગત્ય	26.	ખૂશનુમા	ખુશનુમા
2.	અદ્વિતીય	અદ્વિતીય	27.	ખૂશમીજાજ	ખુશમિજાજ
3.	અદ્ભૂત	અદ્ભુત	28.	ખૂશબો	ખુશબો
4.	અનુકુલ	અનુકૂલ	29.	ખુબસુરત	ખૂબસૂરત
5.	આત્મપ્રસંશા	આત્મપ્રશંસા	30.	ગીર્દી	ગિરદી
6.	આદરણિય	આદરણીય	31.	ગુફતુગો	ગુફતેગો
7.	આપવિતિ	આપવીતી	32.	ગૃહશાંતી	ગ્રહશાંતિ
8.	આશિર્વાદ	આશીર્વાદ	33.	ચીત્રવીચીત્ર	ચિત્રવિચિત્ર
9.	આહ્લાદક	આહ્લાદક	34.	ચીમરાવવું	ચિમળાવવું
10.	ઉમેળવું	ઉમેરવું	35.	ચીરંજિવિની	ચિરંજીવિની
11.	ઉજળું	ઉજળું	36.	ચૂંથાચૂંથ	ચૂંથાચૂંથ
12.	ઉર્ધ્વગામી	ઉર્ધ્વગામી	37.	જનમટીપ	જન્મટીપ
13.	ઉહાપોહા	ઉહાપોહ	38.	જયંતિ	જયંતી
14.	એકિટસે	એકીટશે	39.	જર્જરીત	જર્જરિત
15.	ઉપચારિક	ઔપચારિક	40.	જિંદગી	જિંદગી
16.	કળચરિયાળું	કરચળિયાળું	41.	જિલ્લો	જિલ્લો
17.	કલુષિત	કલુષિત	42.	જિંદાદીલી	જિંદાદિલી
18.	કવિયત્રી	કવચિત્રી	43.	ડાગડુગી	ડાઘાડૂઘી
19.	કારકીર્દી	કારકિર્દી	44.	તળવળાટ	તરવરાટ
20.	કિવંદતી	કિંવંદતી	45.	તસ્વીર	તસવીર
21.	કિમિયાગર	કીમિયાગર	46.	તારિખિયું	તારીખિયું
22.	કૂતૂહલ	કુતૂહલ	47.	દૂબરું	દૂબળું
23.	ખાત્રી	ખાતરી	48.	ધણીધણિયાણી	ધણીધણીયાણી
24.	ખીચોખિચ	ખીચોખીચ	49.	ધર્મિષ્ઠ	ધર્મિષ્ઠ
25.	ખિસ્સાકાત્રુ	ખીસાકાતરુ	50.	નિમણુંક	નિમણૂક

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
51.	નૂકશાન	નુકસાન	77.	વીશ્લીષ	વિશ્લિષ્ટ
52.	નૂખસો	નુખસો	78.	વિજળી	વીજળી
53.	પત્રકારિત્વ	પત્રકારત્વ	79.	વિશ્વાસનીય	વિશ્વસનીય
54.	પરબિડીયું	પરબીડિયું	80.	સહાનુભૂતી	સહાનુભૂતિ
55.	પરાકાષ્ટા	પરાકાષ્ટા	81.	શારીરીક	શારીરિક
56.	પરીચીત	પરિચિત	82.	શિર્ષક	શીર્ષક
57.	પરીણીત	પરિણીત	83.	શીથિલ	શિથિલ
58.	પરીસ્થીતી	પરિસ્થિતિ	84.	સુશ્રુસા	સુશ્રુષા સુશ્રુષા
59.	પાશ્ચમાત્ય	પાશ્ચાત્ય	85.	શુધબુધ	સૂધબૂ
60.	પુરષ્કાર	પુરસ્કાર	86.	હરિફાઈ	હરીફાઈ
61.	પ્રતિતિ	પ્રતીતિ	87.	હૂતાસની	હૂતાશની
62.	ફળિભૂત	ફળીભૂત	88.	હૂંસાતુશી	હુંસાતુંશી
63.	બહીષ્કાર	બહિષ્કાર	89.	હૂંડીયામણ	હુંડિયામણ
64.	ભૂલભૂલામણી	ભુલભુલામણી	90.	પરીચારિકા	પરિચારિકા
65.	મીનીટ	મિનિટ	91.	પુર્ણિમા	પૂર્ણિમા
66.	મુંઝવણ	મૂંઝવણ	92.	પ્રતીનિધી	પ્રતિનિધિ
67.	મૂર્હૂત	મુહૂર્ત	93.	અભિમન્યૂ	અભિમન્યુ
68.	યુધીસ્થિર	યુધિષ્ઠિર	94.	વૃસકેતૂ	વૃષકેતુ
69.	રૂસવત	રુશવત	95.	ભૂરીસવા	ભૂરિશ્રવા
70.	રેલ્વે	રેલવે	96.	કૃતવર્મા	કૃતવર્મા
71.	લીખીત	લિખિત	97.	અશ્વથ્થમા	અશ્વત્થામા
72.	લીખીતંગ	લિખિતંગ	98.	શૂભૂટ	સુભટ
73.	વસિકરણ	વશીકરણ	99.	પૃથવિ	પૃથ્વી
74.	વસ્તી	વસતિ	100.	સંભારીઆ	સંભારિયા
75.	વીનીમય	વિનિમય	101.	વિદ્યાર્થીની	વિદ્યાર્થિની
76.	વીપરિત	વિપરીત	102.	પીત્રાઈ	પિતરાઈ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી	અ.નં.	ખોટી જોડણી	સાચી જોડણી
103.	સમગ્રામ	સંગ્રામ	107.	ચંદર્બીબ	ચંદ્રબિંબ
104.	શપર્ણી	સર્પિણ	108.	પરસન્ન	પ્રસન્ન
105.	કેશરિ	કેસરી	109.	પૂરુશ	પુરુષ
106.	દાજ	દાઝ	110.	ઈંદુ	ઈંદુ

કહેવતો

- | | | | |
|-----|--|---|--|
| ૧. | અક્કરમીનો પરિયો કાણો. | - | કમનસીબ વ્યક્તિને દુઃખ ને દુઃખ જ હોય. |
| ૨. | અધૂરો ઘડો છલકાય. | - | અલ્પજ્ઞાની જ વિદ્વાનો ડોળ કરે. |
| ૩. | આડે લાકડે આડો વાઢ.(વેહ, વહેર)- | - | ખરાબ માણસો સાથે ખરાબ જ વર્તાવ હોવો ઘટે. |
| ૪. | આપ ભલા તો જગ ભલા. | - | ભલા સાથે સૌ ભલું. |
| ૫. | આંગળી પકડી પહોંચો કરડવો. | - | સહેજ છૂટ કે પ્રવેશ મળતાં સંપૂર્ણ છૂટ કે પ્રવેશ મેળવવા. |
| ૬. | ઊંટનાં અઢારે વાંકાં. | - | દોષનો ભંડાર. |
| ૭. | એક પંથ ને દો કાજ. | - | એક કામ કરતાં બે કામ થાય. |
| ૮. | એક મ્યાનમાં બે તલવાર ન સમાય. | - | બંને સમર્થો એક જ સ્થાને ન રહી શકે. |
| ૯. | કજિયાનું મૂળ હાંસી ને રોગનું મૂળ ખાંસી. | - | મશ્કરીમાંથી કજિયો થાય ને ઉધરણમાંથી રોગ થાય. |
| ૧૦. | કજિયાનું મોં કાળું. | - | કંકાસથી દૂર રહેવું સારું. |
| ૧૧. | કાંકરે કાંકરે પાળ બંધાય. | - | થોડું થોડું કરતાં મોટું કામ પણ પાર પડે. |
| ૧૨. | કોલસાની દલાલીમાં હાથ કાળા. | - | દુર્જને સાથે કામ પડવાથી કલંક લાગે છે. |
| ૧૩. | ક્યાં રાજા ભોજ ને ક્યાં ગાંગો તેલી? - | - | બંનેના ગુણો વચ્ચે સહેજ પણ તુલના ન થઈ શકે. |
| ૧૪. | ખાડો ખોડે તે પડે. | - | કરે તેવું પામે. |
| ૧૫. | ગરજ સરી એટલે વેદ વેરી. | - | સ્વાર્થ પૂરો થતાં સંબંધ છૂટે. |
| ૧૬. | ગાજ્યા મેઘ વરસે નહી. | - | બોલે તે કરે નહિ. |
| ૧૭. | ઘર ફૂટ્યે ઘર જાય. | - | અંદર અંદર મતભેદ પડતાં શત્રુ ફાવે. |
| ૧૮. | ઘરડાં ગાડાં વાળે. | - | અનુભવીઓની સલાહ ખરે ટાણે ખપ લાગે. |
| ૧૯. | ઘરકી મુરઘી દાલ બરાબર. | - | ઘરની વસ્તુની કોઈ કદર કરતું નથી. |
| ૨૦. | ઘર વેચીને તીરથ કરવું. | - | સારી વસ્તુ વેચી ખરાબ વસ્તુ લેવી. |
| ૨૧. | ઘી ઢળ્યું તો ખીચડીમાં. | - | પોતાને જ લાભ થવો. |
| ૨૨. | ચડ જા બેટા શૂળી પર. | - | વહાલ દેખાડીને કાસળ કાઢવું. |
| ૨૩. | ચોર કોટવાળને દંડે. | - | શઠ માણસ ન્યાયની વાત કરે. |
| ૨૪. | છછુંદરીના છયે સરખાં. | - | કોઈમાં વિશેષ ગુણ નહિ. |
| ૨૫. | છાણના દેવને કપાસિયાની આંખ. | - | યોગ્યતા મુજબ સત્કાર કરવો. |
| ૨૬. | જર ચાલ્ય સો કર. | - | પૈસાથી બધું થાય. |
| ૨૭. | જર, જમીન, ને જોરુ એ ત્રણે.
કજિયાનાં છોરુ. | - | પૈસો, જમીન, ને સ્ત્રી કજિયાનાં કારણ. |

૨૮.	જેવી દષ્ટિ તેવી સૃષ્ટિ.	-	જેવા પોતે તેવા બીજા.
૨૯.	જે મોઢે પાન ચાવ્યાં તે મોઢે કોયલા કેમ ચવાય ?	-	એકવાર વચન આપ્યું તે કેમ ઉથાપાય ?
૩૦.	જ્યાં સુધી શ્વાસ ત્યાં સુધી આશ.	-	મૃત્યુ લગી આશા ન છૂટે.
૩૧.	ઝાઝી કીડીઓ સાપને તાણે.	-	ઓછા બળવાન પણ વધારે માણસો વધારે બળવાનને પણ હંફાવે.
૩૨.	ટકે શેર ભાજી; ટકે શેર ખાજાં.	-	સારું નરસું સૌ સરખું.
૩૩.	ડાંગે માર્યા પાણી જુદાં ન પડે.	-	એકસંપમાં ઝટ કુસંપ ન કરાવી શકાય.
૩૪.	ડૂબતો માણસ તરણું ઝાલે.	-	શ્વાસ ત્યાં સુધી આશ.
૩૫.	ઢમ ઢોલ માંહે પોલ.	-	બહારથી સારું પણ અંદરથી ખરાબ.
૩૬.	તેજીને ટકોર ને ગધેડાને ડફણાં.	-	બુદ્ધિશાળી તો અણસારામાં જ સમજે; મૂરખ જોડે જ લમણાઝીક કરવી પડે.
૩૭.	તેલ જુઓ તેલની ધાર જુઓ.	-	સંજોગો જોઈને ધીરજથી કામ કરો.
૩૮.	દૂધનો દાઝયો ઘાશ પણ ફૂંકી ફૂંકીને પીએ.	-	એકવાર કડવો અનુભવ થયા પછી ભય ન હોય ત્યાં પણ ભય દેખાય.
૩૯.	ધોબીનો કૂતરો નહિ ઘરનો કે નહિ ઘાટનો.	-	બેય પક્ષને પ્રસન્ન રાખવા મથનાર નિષ્ફળ જાય છે.
૪૦.	ધોળું એટલું દૂધ નહિ.	-	બહારથી સારું તે બધેથી જ સારું ન હોય.
૪૧.	નમે તે સૌને ગમે.	-	નમ્રતા મોટો ગુણ છે.
૪૨.	નાચવું નહિ ત્યારે આંગણું વાંકું.	-	કામ કરતાં આવડે નહિ ને ખોટું બહાનું બતાવવું.
૪૩.	નાનો તોપણ રાઈનો દાણો.	-	નાનો માણસ પણ શક્તિશાળી.
૪૪.	નેવનાં પાણી મોભે ન ચડે.	-	અશક્ય શક્ય ન બને.
૪૫.	પગ જોઈને પાથરણું તાણો.	-	શક્તિ જોઈને કામ કરો.
૪૬.	પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા.	-	તંદુરસ્તી એ પ્રથમ સુખ.
૪૭.	પાકે ઘડે કાંઠા ન ચડે.	-	અમુક વખત વીતી ગયા પછી પરિસ્થિતિ ન સુધરે.
૪૮.	પાણીમાં રહેલું ને મગર સાથે વેર.	-	જેના હાથ નીચે રહેતા હોઈએ તેની સાથે વેર બાંધવું ઠીક નહિ.
૪૯.	પારકી આશ સદા નિરાશ.	-	બીજા ઉપરનો આધાર નકામો.
૫૦.	પેટનો બળ્યો ગામ બાળે.	-	પોતાના દુઃખે સૌને દુઃખમાં નાખે.
૫૧.	બોલે તેના બોર વેચાય.	-	કહ્યા વિના કોઈ ન જાણે.
૫૨.	ભાગ્યશાળીને ભૂત રળે.	-	ભાગ્ય બળવાન હોય તો બધું મળે.
૫૩.	ભાવતું હતું ને વેદે કહ્યું.	-	પોતાને ગમતું હોય ને હિતસ્વી એ જ સૂચવે.
૫૪.	ભીખનાં હાંલ્યાં શીકે ચડે નહિ.	-	ભીખ માગ્યે શ્રીમંત ન થવાય.
૫૫.	ભેંસ આગળ ભાગવત.	-	અણસમજીને ઉપદેશ આપવો નકામો છે.
૫૬.	મન ચંગા તો કથરોટમાં ગંગા.	-	અંતઃકરણ પવિત્ર હોય તો યાત્રા કરવાની જરૂર નથી.
૫૭.	મુખમાં રામ અને બગલમાં છૂરી.	-	દેખાવે સારો પણ દિલમાં કપટી.
૫૮.	મૂઈ ભેંસના મોટા ડોળા.	-	વસ્તુની હયાતી બાદ તેની કદર થાય.
૫૯.	મોરનાં ઈંડાંને ચીતરવાં ન પડે.	-	સાચી વસ્તુને જાહેરાતની જરૂર નથી.
૬૦.	રાત થોડી ને વેશ ઝાઝા.	-	સમય ઓછો ને કામ વધારે.
૬૧.	લીલા વનના સૂડા ઘણા.	-	લાભ દેખાય ત્યાં ઘણા આવે.
૬૨.	વખાણી ખીચડી દાંતે વળગે.	-	વખાણીએ તે જ ખરાબ નીવડે.
૬૩.	વસુ વિના નર પશુ.	-	લક્ષ્મી વિનાના માણસની ગણના થતી નથી.

૬૪.	વાડ વિના વેલો ન ચઢે.	-	ઊંચું સ્થાન મેળવવા કોઈ મોટાની ઓથ હોવી જોઈએ.
૬૫.	વાર્યા ન વળે તે હાર્યા વળે.	-	કંઈ ઉપાય ન ચાલે ત્યારે આપમેળે ઠેકાણે આવે.
૬૬.	વિનાશકાળે વિપરીત બુદ્ધિ.	-	વિનાશ થવાનો હોય ત્યારે બુદ્ધિ બગડે.
૬૭.	સંઘર્ષો સાપ પણ કામમાં આવે.	-	સંઘર્ષેલી નકામી વસ્તુ પણ વખત આવ્યે ઉપયોગી થઈ પડે.
૬૮.	સંપ ત્યાં જંપ.	-	સંપથી શાંતિ ને સુખ મળે છે.
૬૯.	સાઠી બુદ્ધિ નાઠી.	-	ઘરડાં થાય તેમ મતિ જાય.
૭૦.	સાયને નહિ આંગ.	-	સત્યનો સદા જય થાય છે.
૭૧.	સાપ ગયા ને લિસોટા રહ્યા.	-	સારી વસ્તુ ગઈ ને નકામી કાચમ થઈ.
૭૨.	મળ્યા ત્યારે મીર ને ન મળ્યા ત્યારે ફકીર.	-	પૈસો આપ્યો હોય ત્યારે ઉદાર અને ન આવ્યો હોય ત્યારે યાચક
૭૩.	માગીને ખાવું ને મસીદે સૂવું.	-	ભીખ માગી ખાવું અને મસીદે મફત સૂવું એવું રખડતું જીવન.
૭૪.	કાગડો દહીંધરું લઈ ગયો.	-	સારી વસ્તુ અયોગ્ય વ્યક્તિને હાથ ગઈ.
૭૫.	ડાહી સાસરે ન જાય ને ગાંડીને. શીખામણ આપે.	-	પોતે ન કરે તે કરવા બીજાને શિખામણ આપે.
૭૬.	ખીજ્યું કરડે પગને, રીઝ્યું ચાટે મુખ.	-	કૂતરાંની ભાઈબંધીમાં બે બાજુથી દુખ
૭૭.	ખાળે ડૂચા ને દરવાજા મોકળા.	-	અતિ બેદરકારી.
૭૮.	એરણની ચોરી ને સોયનું દાન.	-	પાપ કે ગુનાવાળું કૃત્ય કરીને ઢાંકવા સત્કર્મનો આડંબર કરવો, ખૂબ કામ કરાવી ઘણું ઓછું વળતર આપવું.
૭૯.	ભાંગ્યું ભાંગ્યું તોયે ભરૂચ.	-	પડતીના સમયમાં અસલી ગૌરવ ટકાવી રાખવું.
૮૦.	ભૂખ ના જુએ ભાખરો, ને ઊંઘ ના જુએ સાથરો.	-	ભૂખ્યાને અને ઊંઘદાને સારાનરસાનો વિવેક હોતો નથી.
૮૧.	લાલો લાભ વિના લોટે નહિ.	-	લાલો લાભ હોય ત્યાં જ જાય.
૮૨.	મિયાંબીબી રાજ તો કયા કરેગા કાજી?	-	પતિપત્ની વચ્ચે સુમેળ હોય તો સમાજની શી પરવા ?
૮૩.	લંકાની લાડી ને ઘોઘાનો વર.	-	દક્ષિણની કન્યા ને પશ્ચિમનો વર.
૮૪.	નાણાં વિનાનો નાથિયો, ને નાણે નાથાલાલ.	-	નાણું ન હોય તો નાથિયો કહી બોલાવે ને નાણાવટી હોય તો નાથાલાલ કહી બોલાવે.
૮૫.	નાક કપાવું.	-	આબરૂ ગુમાવવી.
૮૬.	વો દિન કહાં કે મિયાં કે પાંવમે જૂતી.	-	બદનસીબ માણસને સારી વસ્તુ ક્યાંથી મળે ?
૮૭.	ઉજ્જડ ગામમાં એરંડો પ્રધાન.	-	કંઈ ન જાણનારાઓમાં થોડું ઘણું જાણતો હોય તેનો ભાવ પુછાય.
૮૮.	ઊતર્યો અમલદાર કોડીનો.	-	સત્તા ગુમાવ્યા પછી અધિકારીનું માન સચવાતું નથી.
૮૯.	ખાતર પર દિવેલ.	-	નુકસાન ભેગું થોડું વધારે નુકસાન.
૯૦.	ઘર ફૂટ્યે ઘર જાય.	-	અંદર અંદર મતભેદ પડતાં શત્રુ જ ફાવે.
૯૧.	જાગતો બમણું ઘોરે.	-	ઢોંગી માણસ સચ્ચાઈનો વધુ દેખાવ કરે.
૯૨.	ભેંસના ઈંચાંડાં ભેંસને ભારે.	-	પોતાની ખામીથી પોતાને જ નુકસાન થાય છે.
૯૩.	સૂંઠને ગાંગડે ગાંધી ન થવાય.	-	અલ્પ પ્રયાસથી મોટી સિદ્ધિ પ્રાપ્ત ન થાય.
૯૪.	વાડ ચીભડાં ગળે.	-	રક્ષક હોય તે જ ભક્ષક બને.
૯૫.	જીવતો નર ભદ્રા પામે.	-	જીવન બચે તો સુખ ગમે ત્યાંથી મળે.
૯૬.	નાનો પણ રાઈનો દાણો.	-	ઉંમર કે કદ ભલે નાનું પણ શકિત વધુ.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

**PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24MJDSCGUJ301A
SEMESTER : 03**

COURSE NAME : સાહિત્યસ્વરૂપનો અભ્યાસ (લઘુકથા)

નિયત કૃતિ : પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી લઘુકથાઓ

સંપાદક : પ્રેમજી પટેલ

પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External -50 Marks
		Internal -50 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- લઘુકથાના સ્વરૂપ વિશે જાણે.
- લઘુકથાની રચનાપ્રક્રિયા સમજે.
- ગુજરાતીના મહત્ત્વના લઘુકથા સર્જકો અને તેમની લઘુકથાઓનો પરિચય કરે, આસ્વાદ માણે.
- લઘુકથાની વિલક્ષણતાઓનો અભ્યાસ કરે.
- ભાષાસજ્જતા કેળવે.

પાઠ્યક્રમમાં નિયત કરેલી લઘુકથાઓ :

સર્જક

કૃતિ

૧. મોહનલાલ પટેલ - નિગ્રહ, જાકારો, મૌન
૨. ઈજ્જતકુમાર ત્રિવેદી. - વામનનાં પગલાં, આ રહ્યા પપ્પા, સુદામાના તાંદુલ
૩. ઈશ્વર પરમાર. - ધરતીકંપ, ઢોરાં, તુલસીની માળા
૪. રમેશ ત્રિવેદી. - ફંફોસવું એટલે, સ્ત્રી , પ્રતિભાવ
૫. જનક ત્રિવેદી - ઘા, વંચિત, રામદુવારકા
૬. પ્રફુલ્લ રાવલ - લક્ષ્મણ, લક્કડખોદ, હવે
૭. ભગીરથ બ્રહ્મભટ્ટ. - મનીઓર્ડરની પહોંચ, ત્યાં, છૂટાછેડા
૮. જયંતી મકવાણા - હિંસક પ્રાણી, બારી, પ્રતિબિંબ
૯. પ્રેમજી પટેલ. - મા , અનાયાસ , બી. પી.
૧૦. નસીમ મહુવાકર - ચાંદલો, બંધ આંખે, પંડચનાં

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) લઘુકથા : સ્વરૂપ અને રચનાપ્રક્રિયા (૨) લઘુકથા : ઉદ્ભવ અને વિકાસ	1	અઠવાડિક
2	2	લઘુકથાના વિકાસમાં સર્જકોનું પ્રદાન : (૧) મોહનલાલ પટેલ (૨) ઈજ્જતકુમાર ત્રિવેદી (૩) રમેશ ત્રિવેદી	1	ચાર કલાક

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

		(૪) ઈશ્વર પરમાર (૫) પ્રફુલ્લ રાવલ (૬) પ્રેમજી પટેલ (૭) ભગીરથ બ્રહ્મભટ્ટ (ચાર પુછાશે, ગમે તે બે વિશે લખવાનું રહેશે.)	
3	3	લઘુકથાની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા : (ચાર પુછાશે, ગમે તે બેની સમીક્ષા કરવાની રહેશે.)	1
4	4	ભાષાસજ્જતા : (૧) દ્વિરુકત અને રવાનુકારી શબ્દો (નવ વાક્ય પુછાશે, કોઈપણ છ વાક્યમાંથી દ્વિરુકત અને રવાનુકારી શબ્દો ઓળખી બતાવવાના રહેશે.) (૦૬ ગુણ) (૨) અનુગો અને નામયોગીઓ : (નવ વાક્ય પુછાશે, કોઈપણ છ વાક્યમાંથી અનુગો અને નામયોગીઓ જણાવવાના રહેશે.) (૦૬ ગુણ)	1
સંદર્ભગ્રંથો : ૧. લઘુકથા : સ્વરૂપપરિચય : મોહનલાલ પટેલ - વિક્રેતા - આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ ૨. ગુજરાતી લઘુકથા સંચય : મોહનલાલ પટેલ, પ્રફુલ્લ રાવલ ૩. ગુજરાતી લઘુકથા - સ્વરૂપવિશેષ અને વિકાસ : ડૉ. કાસમ બ્લોચ - ' સંવિદ - ૩', પ્રકાશક : AGAS , માર્ચ - ૨૦૧૪ ૪. લઘુકથા વિમર્શ : રમેશ ત્રિવેદી - રજાદે પ્રકાશન, અમદાવાદ ૫. ત્રણ લઘુકથાકારો : ગણપત સોઢાપરમાર - વિક્રેતા : ડિવાઈન પબ્લિકેશન, અમદાવાદ ૬. કડીના લઘુકથા સર્જકો - એક અભ્યાસ : ગણપત સોઢાપરમાર ૭. પ્રેમજી પટેલની રતિરાગની લઘુકથાઓ : ગણપત સોઢાપરમાર ૮. ગુજરાતી લઘુકથા : ડૉ. જયંતી ચાવડા ૯. લઘુકથાકાર પ્રેમજી પટેલ - એક અભ્યાસ : કાસમ બ્લોચ - અરાવલી પ્રકાશન, હિંમતનગર ૧૦. વિકલ્પ : મોહનલાલ પટેલ - પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ ૧૧. ક્ષણોના આકાશમાં : સં. જયંતી મકવાણા ૧૨. લઘુકથાવિશેષ : સં. ભગવત સુથાર તથા અન્ય ૧૩. ગુજરાતી લઘુકથા - સમૃદ્ધિ અને સત્ત્વ : મણિલાલ હ. પટેલ - ' શબ્દસર', જુલાઈ - ૨૦૧૮ ૧૪. પ્રતિનિધિ લઘુકથા સંગ્રહ : ઈજ્જતકુમાર ત્રિવેદી - સં. સુનીતા ત્રિવેદી			

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

**PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24MJDSCGUJ301B
SEMESTER : 03**

COURSE NAME : ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : મધ્યકાલીન - ૧

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External -50 Marks
		Internal -50 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો પરિચય મેળવે.
- મધ્યકાળની રાજકીય, સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક સ્થિતિથી પરિચિત થાય.
- મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ જાણે.
- મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનાં ઘડતર પરિબળોને સમજે.
- મધ્યકાળના મહત્ત્વનાં અને ગૌણ કવિઓનો પરિચય મેળવે.
- મધ્યકાલીન ગુજરાતીનાં સાહિત્યસ્વરૂપો અને સંલગ્ન કૃતિઓની જાણકારી મેળવે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની રાજકીય, સામાજિક અને ધાર્મિક સ્થિતિ (૨) મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનાં ઘડતર પરિબળો (૩) મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિશેષતાઓ અને મર્યાદાઓ	1	
2	2	(૧) પ્રાક - નરસિંહયુગનું જૈન અને જૈનેતર સાહિત્ય (૨) નરસિંહ મહેતાનું જીવન અને સાહિત્યિક પ્રદાન (૩) મીરાંબાઈનું જીવન અને સાહિત્યિક પ્રદાન	1	
3	3	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં સર્જકોનું પ્રદાન : (ચારમાંથી કોઈપણ બે) (૧) હેમચંદ્રાચાર્ય (૨) પદ્મનાભ (૩) ભાલણ (૪) વિશ્વનાથ જાની (૫) વલ્લભ મેવાડો (૬) પ્રીતમ (૭) ધીરો ભગત (૮) ભોજો ભગત	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
4	4	કૃતિસમીક્ષા (ચારમાંથી કોઈપણ બે) (૧) ભરતેશ્વર - બાહુબલી રાસ (શાલિભદ્રસૂરિ) (૨) સિરિસ્થૂલિભદ્ર ફાગુ (જિનપદ્મસૂરિ) (૩) વસંતવિલાસ. (અજ્ઞાત) (૪) હંસાઉલી (અસાઈત) (૫) રણમલ્લછંદ (શ્રીધર વ્યાસ) (૬) ત્રિભુવનદીપકપ્રબંધ (જયશેખરસૂરિ) (૭) પૃથ્વીચંદ્રચરિત (મારિક્યસુંદરસૂરિ)	1	

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન) : અનંતરાય રાવળ
૨. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - ૧-૨ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ
૩. ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા - મધ્યકાલીન : ધીરુભાઈ ઠાકર
૪. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય - પ્રવાહ અને સ્વરૂપ : હસુ યાજ્ઞિક
૫. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૬. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : રમેશ એમ. ત્રિવેદી
૭. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો જ્ઞાનકોશ : પ્રતિભા શાહ
૮. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : રતિલાલ સાં. નાયક, સોમાભાઈ વી. પટેલ, દમયંતી ર. શુક્લ (અનડા પ્રકાશન, અમદાવાદ)
૯. અદ્વિતીય ઝાગુકાવ્ય ' વસંતવિલાસ ' : ડૉ. પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ - ' સંવિદ ' , AGAS , ૨૦૦૪

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24MDCGUJ303

SEMESTER : 03

COURSE NAME : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ (પદ્ય)

નિયત કૃતિ : ' આપની યાદી ' (કલાપીનાં કાવ્યો)

સંપાદક : હરિકૃષ્ણ પાઠક

પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External -50 Marks
		Internal -50 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- ભાષા, સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિના સંવાદક એવા રાજવી કવિ કલાપીનો પરિચય મેળવે.
- કલાપીની કવિતાનો આસ્વાદમૂલક પરિચય કરે.
- કલાપીની પ્રણયભાવના અને પ્રકૃતિપ્રેમ વિશે જાણે.
- કલાપીની ઈશ્કેહકીકી અને ઈશ્કેમિજાજી ગઝલોનો પરિચય કરે.
- ભાષા સજ્જતા વધારે.

કૃતિમાંથી નિયત કરેલાં કાવ્યો :

(૧) વનમાં એક પ્રભાત	(૮) ત્યાગ	(૧૪) હમારી પિછાન
(૨) સારસી	(૯) એક ઈચ્છા	(૧૫) શિકારીને
(૩) ગ્રામ્યમાતા	(૧૦) ફૂલ વીણ, સખે	(૧૬) જીવનહાનિ - ચોવીશ વર્ષ
(૪) વીણાનો મૃગ	(૧૧) પ્રિયા કવિતાને છેલ્લું	(૧૭) સનમને
(૫) નદીને સિંધુનું નિમંત્રણ	આલિંગન	(૧૮) આપની યાદી
(૬) એક ઘા	(૧૨) જન્મદિવસ	
(૭) પશ્ચાત્તાપ	(૧૩) ઇશ્કનો બંદો	

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) કવિ કલાપી : જીવન અને સાહિત્યિક પ્રદાન (૨) કલાપીનું ગદ્યસાહિત્ય (સંવાદો, પત્રધારા, કાશ્મીરનો પ્રવાસ) (૩) કલાપીનાં કાવ્યોની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
2	2	કવિતાનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (ત્રણ પુછાશે, એકનો આસ્વાદ લખવાનો રહેશે.)	1	
3	3	મહત્ત્વની ટૂંક નોંધો. (ચારમાંથી કોઈપણ બે) (જેમકે, કાવ્યબાની, પ્રકૃતિવર્ણન, પ્રણયભાવના, ગઝલો, ખંડકાવ્યો વગેરે.)	1	
4	4	ભાષાસજ્જતા : રૂઢિપ્રયોગો (જુઓ, પરિશિષ્ટ) (અર્થ આપી વાક્યમાં પ્રયોગ કરો. નવ પુછાશે. ગમે તે છના જવાબ લખવાના રહેશે. જુઓ, પરિશિષ્ટ)	1	

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. કલાપી - એક અધ્યયન : ડૉ. ઇન્દ્રવદન કા. દવે
૨. કલાપી : નવલરામ ત્રિવેદી
૩. કલાપીના ૧૪૪ પત્રો : ઉપોદઘાત: સં. મુનિકુમાર ભટ્ટ
૪. કલાપીનો કાવ્યકલાપ: સં. અનંતરાય રાવળ
૫. કલાપીનો કેકારવ : ઉપોદઘાત : સં. મણિશંકર ભટ્ટ
૬. ઉપહાર : સં. સુરેશ દલાલ
૭. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા : ધીરુભાઈ ઠાકર
૮. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : રતિલાલ સાં.નાયક, સોમાભાઈ વી. પટેલ, દમયંતી શુક્લ - અનડા પ્રકાશન
૯. ગુજરાતી વિષયવસ્તુ: પ્રિ. નટુભાઈ રાવલ
૧૦. ગુજરાતી શબ્દાર્થકોશ: યોગેન્દ્ર વ્યાસ - અરુણોદય પ્રકાશન
૧૧. રૂઢિપ્રયોગો, કહેવતો અને છંદ- અલંકાર : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ

રૂઢિપ્રયોગો

- (1) ઓછું આવવું - માઠું લાગવું.
વાક્ય : પુત્રના ઉદ્ધત વર્તનથી પિતાનો ઓછું આવ્યું.
- (2) માંડી વાળવું - જતું કરવું.
વાક્ય : ઉમેશે અમેરિકા ભણવા જવાનો વિચાર માંડી વાળ્યો.
- (3) હેયું કઠણ કરવું - મન મક્કમ રાખવું.
વાક્ય : હેયું કઠણ કરીને તેમણે પોતાના પુત્રને વિદેશ મોકલ્યો.
- (4) પગ ભાંગી જવા - નાસીપાસ થઈ જવું.
વાક્ય : યુવાન દીકરાનું અવસાન થતાં પિતાના પગ ભાંગી ગયા.
- (5) ધૂળ ખંખેરી નાખવી - ખૂબ ધમકાવી નાખવું.
વાક્ય : શેઠે નોકરની ધૂળ ખંખેરી નાખી એટલે તે નોકરી છોડીને જતો રહ્યો.
હવે આપણે કેટલાક રૂઢિપ્રયોગો અને તેમના અર્થ જોઈશું. તેમનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરીશું.
- (1) રવાના કરવું - વિદાય આપવી.
માથે પહેલા મહેમાનોને સમજાવી પતાવી રવાના કર્યા.
- (2) દાવમાં લેવું - બરાબર સંક્રામાં લેવું, ફસાવવું.
કારગીલ યુદ્ધમાં પાકિસ્તાનનાં જવાનોને ભારતની સેનાએ દાવમાં લીધા.
- (3) હાડહાડ કરવું - ધુત્કારી કાઢવું.
બારણે આવેલા અતિથિને હાડહાડ કરવું યોગ્ય ન કહેવાય.
- (4) વાત કાપવી - વિરોધ કરવો.
કેટલાક રાજકારણીઓને અધિકારીઓની વાત કાપવાની આદત છે.
- (5) હેયામાં પ્રાસકો પડવો - ડરી જવું, બીક લાગવી.
પ્લેન હાઈજેક થવાના સમાચારથી પ્રવાસીઓના સગાસંબંધીઓના હેયામાં પ્રાસકો પડ્યો.
- (6) ગંધ આવવી - શંકા પડવી, અણસાર આવી જવો.
આતંકવાદીઓની પ્રવૃત્તિઓની પોલીસને ગંધ આવી ગઈ.
- (7) છાતીએથી અળગા ન કરવું - હંમેશાં પોતાની સાથે જ રાખવું.
નવજાત શિશુને માતા છાતીએથી અળગા કરતી નથી.

વિષયસૂચી

- (8) હરખપદ્દાં થઈ જવું - હરખઘેલા થઈ જવું.
જમાઈને અચાનક આવેલા જોઈને સાસરાપક્ષવાળાં હરખપદ્દાં થઈ ગયાં.
- (9) મનનો ડૂમો કાઢી નાખવો - મનમાં ઘૂંટાતું દુઃખ પ્રગટ કરવું:
પિયરે આવીને દીકરીએ પોતાના મનનો ડૂમો કાઢી નાખ્યો.
- (10) હૈયું ભરાઈ આવવું - દુઃખથી રડવા જેવું થઈ જવું.
વિદેશ જતાં પોતાના દીકરાને વિદાય આપતા માતાનું હૈયું ભરાઈ આવ્યું હતું.
- (11) સમસમી જવું - મનમાં ઘૂંઘવાઈ રહેવું, ગુસ્સો દબાવી રાખવો.
ઉપરી અધિકારીએ બધાની સામે ખખડાવી નાખતાં કર્મચારી સમસમી ગયો.
- (12) આંખો વરસવી - આંસુ ટપકવાં, રડવા લાગી જવું.
વિદેશ ગયેલા પતિના સમાચાર નહીં મળતા, પત્ની આંખો વરસાવી રહી હતી.
- (13) કમાતાધમાતા હોવું - સારી કમાણી થવી.
ખેડૂતો જ્યારથી હીરાનાં ધંધામાં આવ્યા છે ત્યારથી કમાતાધમાતા થયા છે.
- (14) તરંગે ચડી જવું - વિચારમગ્ન થઈ જવું.
ધુની વ્યક્તિઓ ગમે ત્યારે તરંગે ચડી જાય છે.
- (15) આંખ મીચાવી - મૃત્યુ પામવું.
કોઈ પણ વ્યક્તિએ આંખ મીચાય તે પહેલાં વસિયતનામું કરી લેવું જોઈએ.
- (16) ઊંઘ ઊડી જવી - ખૂબ જ ચિંતામાં નિદ્રા ઊડી જવી.
વરસાદ વધુ સમય ખેંચાતાં ખેડૂતોની ઊંઘ ઊડી ગઈ હતી.
- (17) મગજ પર ભાર જણાવો - મનમાં ચિંતાનો બોજ હોવો.
બોર્ડની પરીક્ષા નજીક આવતા વિદ્યાર્થીનાં મગજ પર ભાર જણાતો હતો.
- (18) વારી જવું - ફિદા થઈ જવું.
કલાકારની અદાથી પ્રેક્ષકો વારી ગયા.

- (19) કાને વાત પહોંચવી - ખબર મળવી, જાણ થવી.
ખબરી દ્વારા પોલીસને ગુનેગારની દરેક વાત કાને પહોંચતી હતી.
- (20) ખાંડની ધારે ચાલવું - ખૂબ કપરા માર્ગે જવું.
પ્રેમલગ્ન એ ખાંડની ધારે ચાલવા જેવું છે.
- (21) ઠેસ વાગવી - ભૂલ કે પાપ કર્યાની ચેતવણી મળવી.
ધોરણ - 10 માં ઠેસ વાગી હતી તેમ છતાં ધોરણ - 12 માં મહેનત કેમ નથી કરતો ?
- (22) ગરજ સરવી - જરૂરિયાત પૂરી થવી.
ગરજ સરી ગયા પછી સંબંધી અને મિત્રો નજર ફેરવે છે.
- (23) ગાડું ગબડવું - ગમે તે ભોગે નભી જવું, ધંધો ચાલવો.
અત્યારની હાઈટેક સિસ્ટમનો ઉપયોગ નહીં કરતાં વહેપારીઓનું માંડ માંડ ગાડું ગબડતું હોય છે.
- (24) ગાંઠનો ખીચડો ખાવો - પોતાની જમા મૂડી વાપરવી.
શેરબજારમાં સટ્ટો કરવામાં મનહરભાઈએ ગાંઠનો ખીચડો ખાધો.
- (25) બાજી ધૂળમાં મેળવવી - યોજના નિષ્ફળ બનાવવી.
કારગીલમાં દુશ્મનોને ખદેડ્યાં એટલે પાકિસ્તાનની બાજી ધૂળમાં મળી ગઈ.
- (26) હાથ ધોઈ નાખવા - આશા છોડી દેવી.
બેન્ક કોભાંડને કારણે ઘણા થાપણદારોએ પોતાની મૂડીથી હાથ ધોઈ નાખ્યા.
- (27) મોં લાલ રાખવું - પરાણે આબરૂ જાળવી.
તેલગીકાંડમાં કમીશનરની ધરપકડ કરી મહારાષ્ટ્ર પોલીસે મોં લાલ રાખ્યું.
- (28) વખ ઘોળવાં - વિષપાન કરવું, સંબંધમાં કડવાશ આણવી.
લેણદારોનું ખૂબ જ દબાણ થતાં મગનભાઈએ વખ ઘોળ્યું.
- (29) રંગમાં ભંગ પડવો - મજાના વાતાવરણમાં વિધ્ન આવવું.
ક્લક્તાની ક્રીકેટ મેચમાં વરસાદે રંગમાં ભંગ પાડ્યો.
- (30) સંઘ કાશીએ પહોંચવો - કામ પાર પાડવું.
વાહનની સ્થિતિ જોતાં એમ નથી લાગતું કે આ સંઘ કાશીએ પહોંચશે.

- (31) હોળીનું નાળિયેર બનવું - ખરાબ કામ કરવામાં સાધન બનવું.
કાશ્મીરી યુવકોને હોળીનું નાળિયેર બનાવી આતંકવાદી બનાવવાનું
ષડ્યંત્ર પકડાઈ ગયું.
- (32) પગ ન ઉપડવા - હિંમત ન ચાલવી.
સત્યનો માર્ગ મળી ગયા પછી ખોટા માર્ગે પગ ઉપડતો નથી.
- (33) જીવ બળી જવો - ઈર્ષાથી દુઃખી દુઃખી થઈ જવું.
કરિશ્મા કપુરનાં લગ્ન થવાથી ઘણા લગ્નોત્સુક યુવકોનો જીવ બળી ગયો.
- (34) છઠ્ઠીનું ધાવણ યાદ કરાવવું - મરણતોલ માર મારવો.
ચોરને પાંચાસે માર મારીને છઠ્ઠીનું ધાવણ યાદ કરાવી દીધું.
- (35) બાજી બનાવી - પ્રતિકૂળ સ્થિતિ થવી.
ધંધામાં વેપારીએ લાખો રૂપિયાનું રોકાણ કર્યું પણ બાજી કથળી ગઈ
અને દેવાનું ફૂંકવું પડ્યું.
- (36) પૃથ્વી રસાતાળ જવી - ભયંકર સંકટ તૂટી પડવું.
ધર્મ પર અધર્મનો વિજય થાય તો પૃથ્વી રસાતાળ જાય.
- (37) ખો ભૂલી જવી - જિંદગીભર યાદ રહે તેવો પાઠ શીખવવો.
કારગીલમાં ભારતે દુશ્મનને એવો માર માર્યો છે કે તે હવે ખો ભૂલી જશે.
- (38) ફરી વળવું - ચારે બાજુથી ઘેરી લેવું, મેળવી લેવું.
ચોરે ઘરમાંની દરેક તિજોરીમાં હાથ ફેરવી લીધો છે.
- (39) વખના માર્યા - મુસીબતમાં મુકાયેલા
સતત ચોથા વર્ષે પણ દુષ્કાળ આવતા ખેડૂતો વખના માર્યા ગામમાંથી
ઉચાળા ભર્યા.
- (40) કૂવો હવાડો કરવો - કોઈ જળાશયમાં ડૂબીને આત્મહત્યા કરવી.
વડીલો તરફથી વિરોધ થતા પ્રેમીપંખીડાએ કૂવો હવાડો કર્યો.
- (41) કરમ ફૂટેલાં હોવા - નસીબ ખરાબ હોવાં.
સદામ હુસેનનાં કરમ ફૂટેલાં હશે એટલે અત્યારે રક્ષણપાટનો વખત
આવ્યો છે.
- (42) આંખ ઉઘડવી - સાચી હકીકતનું ભાન થવું.
સમાચાર સાંભળ્યાં પછી તેમની આંખ ઉઘડી.

- (43) એક પંથ દો કાજ - એકી સાથે બે કામ પાર પાડવાં.
રામે શિવધનુષ તોડી, સીતા સાથે લગ્ન કરીને એક પંથ દો કાજ
જેવું કર્યું.
- (44) ખબર લઈ નાખવી - ધમકાવવું.
કર્મચારીની ભૂલને કારણે અધિકારીએ તેની ખબર લઈ નાખી.
- (45) ઘર માંડવું - લગ્ન કરવાં.
આખરે અક્ષયકુમારે ઘર માંડવું.
- (46) ખોળો પાથરવો - કરગરવું, કાકલૂદી કરવી.
ડાકુઓથી પોતાના બાળકને બચાવવા માતાએ ખોળો પાથર્યો.
- (47) કાન દેવા - ધ્યાનથી સાંભળવું.
પહેલાં વિદેશથી આવતા ફોન કાન દઈને સાંભળવાં પડતા.
- (48) પીઠ દેવી - વિદાય થવું, છૂટા થવું.
જેવી શિક્ષકે પીઠ દીધી, વિદ્યાર્થીઓએ ઘોંઘાટ શરૂ કર્યો.
- (49) ચિત્ત ચિરાવું - તીવ્ર વેદના થવી.
પુત્રના અકાળે અવસાન થવાથી મારું ચિત્ત ચિરાઈ ગયું.
- (50) ગરદન કાપવી - વિશ્વાસઘાત કરવો.
જે મિત્ર પર આપણે ભરોસો રાખીએ છીએ, એ જ કેટલીક વાર
આપણી ગરદન કાપે છે.
- (51) તારાજ થઈ જવું - પાયમાલ થઈ જવું.
ભૂકંપથી ભુજ તારાજ થઈ ગયું.
- (52) હિજરત કરવી - સ્થળ છોડીને ચાલ્યા જવું.
ભૂકંપ થવાથી ગામના લોકો હિજરત કરી ગયાં.
- (53) ફોડી લેવું - સંભાળી લેવું.
તમે માની ચિંતા ન કરશો, હું ફોડી લઈશ.
- (54) ગળથૂથીમાં મળવું - છેક બાળપણથી પ્રાપ્ત થવું.
તેને સંગીત ગળથૂથીમાંથી મળ્યું છે.
- (55) તલપાપડ થઈ જવું - આતુર થઈ જવું.
રમેશ તેનું પરિણામ જાણવા તલપાપડ થઈ રહ્યો છે.

- (56) ભીંત ભૂલવી - માર્ગ ચૂકી જવો.
આ નોકરી મેળવીને તમે ભીંત ભૂલ્યા છો.
- (57) હાથા થવું - ખોટા કામમાં સાથ આપવો.
પરીક્ષામાં ચોરી કરવા તેણે મારી મદદ માગી પણ હું તેનો હાથો ન બન્યો.
- (58) ઢંઢેરો પિટાવવો - છાની વાત જાહેર કરવી.
નીલેશે ઢંઢેરો પીટાવ્યો કે તેના મિત્રે દેવાળું કાઢ્યું છે.
- (59) ધોખો લાગવો - ગુસ્સે થવું.
સુરેશને લગ્નમાં બોલાવવાથી તેણે એ વાતને ધોખો કર્યો.
- (60) બેડો પાર થઈ જવો - સફળ થવું.
આ વખતે તેનો પરીક્ષામાં બેડો પાર થઈ ગયો.
- (61) પ્રાણ પાથરવા - સર્વસ્વ અર્પણ કરવું.
ભક્ત ભગવાન માટે પ્રાણ પાથરે છે.
- (62) લોહીનું પાણી કરવું - ખૂબ મહેનત કરવી.
પરીક્ષામાં પાસ થવા માટે પૂર્વીએ લોહીનું પાણી કર્યું છે.
- (63) એક પગે થઈ રહેવું - ખડે પગે તત્પર રહેવું.
મૌસમીના લગ્નની તૈયારીમાં તન્વી એક પગે થઈ રહી હતી.
- (64) ઈકોતેર પેઢી તારવી - કુળનું નામ રોશન કરવું.
પુત્ર સુપુત્ર હોય તો તે કુટુંબની ઈકોતેર પેઢી તારે છે.
- (65) આંખે અંધારા આવવાં - ભાન ગુમાવવું.
સમાધિને મરણનું દૃશ્ય જોઈને આંખે અંધારા આવ્યાં.
- (66) બારે મેઘ વરસવા - મુશળધાર વરસાદ થવો.
પૃથ્વીનો પ્રલય કરવા માગતા હોય તેમ બારે મેઘ વરસવા લાગ્યા.
- (67) આંખ ફરકવી - કોઈ શુભ ઘટના બનવાની અંધાણી જણાવી.
ઊર્મિલાએ વિચાર્યું કે લક્ષ્મણ આજે જરૂર વનમાંથી પાછા ફરશે, કારણ કે તેની ડાબી આંખ ફરકતી હતી.
- (68) દાઝ લાગવી - ક્રોધ વ્યાપી જવો, ખૂબ ગુસ્સે થવું.
કન્યાએ માગું પાછું ઠેલ્યું તેથી મૂરતિયાને દાઝ લાગી ગઈ.

- (69) એક રાસે કરવા - સમાન ગણવા.
ગાંધીજીએ હરિજનો અને સવર્ણોને એક રાસે કર્યા હતા.
- (70) કાન દેવા - ધ્યાનથી સાંભળવું.
કોઈની ખાનગી વાત સાંભળવા કાન દેવા ન જોઈએ.
- (71) ચિત્ત ચિરાવું - તીવ્ર વેદના થવી.
પુત્રના અકાળ અવસાનથી માનું ચિત્ત ચિરાઈ ગયું.
- (72) પીઠ દેવી - વિદાય થવું, છૂટા પડવું.
જેવી શિક્ષકે પીઠ દીધી કે વિદ્યાર્થીઓ ઘોંઘાટ કરવા લાગ્યા.
- (73) પનારો પડવો - કોઈની સાથે અણગમતો સંબંધ બાંધવાની ફરજ પડવી.
મંદોદરી જેવી પતિવ્રતા રાવણના પનારે પ્રડી.
- (74) મન માપવું - મનના ગુપ્ત ભાવ કળી જવા.
કેટલાક વ્યવહારકુશળ માણસો વ્રાતવાતમાં સામી વ્યક્તિનું મન માપી લેતા હોય છે.
- (75) કોઠે પડવું - ના થી ટેવાઈ જવું, સ્વાભાવિક બની જવું.
શેઠની રોજરોજની ટકટક નોકરને કોઠે પડી ગઈ.
- (76) પોલ પિછાણવી - જુઠાણું પકડાઈ જવું, ઊણપ કે ખામીઓ જાણી જવી.
માર્ટિન લ્યુથરે ધર્મગુરુઓની પોલ પિછાણી અને તેમને ખુલ્લા પાડ્યા.
- (77) ગરદન કાપવી - વિશ્વાસઘાત કરવો.
જે મિત્ર પર આપણે ભરોસો રાખીએ છીએ, એ જ કેટલીક વાર આપણી ગરદન કાપે છે.
- (78) તલખી રહેવું - આતુરતાપૂર્વક રાહ જોવી.
ઊર્મિલા ચૌદ વર્ષ સુધી લક્ષ્મણના મિલન માટે તલખી રહી.
- (79) તલવાર તાણવી - સામનો કરવો, ઝઝૂમવું.
'નર્મદે' વહેમ અને જડતા વિરુદ્ધ તલવાર તાણી હતી.
- (80) પગની તળે હોવું - પોતાની પાસે હોવું.
જે સુખની આપણને તલાશ હોય એ કેટલીક વાર આપણા પગની તળે જ હોય છે એવું પણ બની શકે છે.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24AECGUI304

SEMESTER : 03

COURSE NAME : ગદ્ય અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ

નિયત કૃતિ : વાર્તાવિશેષ : રામનારાયણ વિ. પાઠક 'દ્વિરેફ'

સંપાદક : વિજય શાસ્ત્રી

પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- ટૂંકીવાર્તાની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતાઓથી પરિચિત થાય.
- ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તાઓનો આસ્વાદ માણે.
- વ્યાવહારિક વ્યાકરણમાં સજ્જતા પ્રાપ્ત કરે.
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે સક્ષમ બને.

પાઠ્યક્રમમાં નિયત ટૂંકી વાર્તાઓ

(૧) મુકુન્દરાય

(૨) ખેમી

(૩) સાચો સંવાદ

(૪) જક્ષણી

(૫) સરકારી નોકરીની સફળતાનો ભેદ

(૬) પહેલું ઇનામ

(૭) સાચી વાર્તા

(૮) જમનાનું પુર

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) નિયત કૃતિનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન. (૨) ટૂંકી વાર્તાનો આસ્વાદ (૩) કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો (૦૯ ગુણ)	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	ગુજરાતી ભાષાની શબ્દસમૃદ્ધિ. (૦૮ ગુણ) (જેમાં તત્સમ, તદભવ, અરબી, ફારસી, અન્ય ભારતીય ભાષાઓના, વિદેશી ભાષાઓમાંથી ગુજરાતી ભાષામાં પ્રવેશ પામેલ શબ્દોનો પરિચય.)		
3	3	સંજ્ઞા(નામ)ના પ્રકાર ઓળખાવો. (૦૪ ગુણ) પરીક્ષામાં છ વાક્ય પુછાશે. તેમાંથી વિદ્યાર્થીએ ચાર વાક્યમાંથી સંજ્ઞાનો પ્રકાર ઓળખાવવાનો રહેશે. સર્વનામના પ્રકાર ઓળખાવો. (૦૪ ગુણ) પરીક્ષામાં છ વાક્ય પુછાશે. તેમાંથી વિદ્યાર્થીએ ચાર વાક્યમાંથી સર્વનામનો પ્રકાર ઓળખાવવાનો રહેશે.		

સંદર્ભગ્રંથો : (૧) ટૂંકીવાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા - જયંત કોઠારી

(૨) ટૂંકીવાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપશ્રેણી - વિજય શાસ્ત્રી

(૩) સ્વરૂપ સન્નિધાન - સુમન શાહ

(૪) ટૂંકીવાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપ - જયંત પાઠક

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

(પ) ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ - યોગેન્દ્ર વ્યાસ

(ડ) ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષા સ્વરૂપ - જયંત કોઠારી

(ઝ) ગુજરાતી વિષયવસ્તુ – પ્રિ. નટુભાઈ રાવલ, નીરવ પ્રકાશન, અમદાવાદ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24IKSGUJ305

SEMESTER : 03

COURSE NAME : ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા - પ

નિયત કૃતિ : 'ઇશાવાસ્ય ઉપનિષદ'

લેખક : ઉમાશંકર જોશી

પ્રકાશક : ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- ભારતીય જ્ઞાનપરંપરાને જાણે
- આપણાં ઉપનિષદોનો પરિચય મેળવે.
- ભારતીય સંસ્કૃતિના જ્ઞાનવારસાને ઓળખે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) ભારતીય વૈદિક સાહિત્યનો પ્રાથમિક પરિચય (૨) ભારતીય ઉપનિષદોનો પરિચયાત્મક ખ્યાલ	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	(૧) નિયત કૃતિનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (૨) કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો		
3	3	નિયત કૃતિના શ્લોકનો અર્થ અને સમજૂતી (કોઈપણ ત્રણ પુછાણે, એકનો અર્થ લખી સમજૂતી આપવાની રહેશે.)		

સંદર્ભગ્રંથો :

- ૧) શ્રી ઇશોપનિષદ : એ.સી. ભક્તિવેદાંત સ્વામી પ્રભુપાદ - ભક્તિવેદાંત બુક ટ્રસ્ટ
- ૨) અસ્તિત્વનો ઉત્સવ : ઇશાવાસ્યમ, લેખક : ગુણવંત શાહ, આર. આર. શેઠ, અમદાવાદ
- ૩) ઇશાવાસ્ય ઉપનિષદ - સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24IKSGUJ305A

SEMESTER : 03

COURSE NAME : ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા - ૬

નિયત કૃતિ : 'ગીતા અને આપણા પ્રશ્નો'

લેખક : સ્વામી સચ્ચિદાનંદ

પ્રકાશક : ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- ભારતીય જ્ઞાનપરંપરાને જાણે
- આપણાં ઉપનિષદોનો પરિચય મેળવે.
- ભારતીય સંસ્કૃતિના જ્ઞાનવારસાને ઓળખે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) 'શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા'નો પરિચયાત્મક અભ્યાસ (૨) 'શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા'માં નિરૂપિત 'સ્થિતપ્રજ્ઞ'નાં લક્ષણો	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	(૧) નિયત કૃતિનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (૨) કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો		
3	3	'શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા'ના શ્લોકનો અર્થ અને સમજૂતી (કોઈપણ ત્રણ પુછાશે, એકનો અર્થ લખી સમજૂતી આપવાની રહેશે.)		

સંદર્ભગ્રંથો :

- ૧) 'શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા', ગીતાપ્રેસ-ગોરખપુર
- ૨) 'ગીતામૃતમ્' : પાંડુરંગ શાસ્ત્રી, ભાવનિર્ઝર-અમદાવાદ
- ૩) ગીતા પ્રવચનો : વિનોબા ભાવે , યજ્ઞ પ્રકાશન-વડોદરા

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24IKSGUJ305B

SEMESTER : 03

COURSE NAME : ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા-૭

નિયત કૃતિ : 'હિમાલયનો પ્રવાસ'

લેખક : કાકાસાહેબ કાલેલકર

પ્રકાશક : નવજીવન પ્રકાશન મંદિર, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- ભારતીય જ્ઞાનપરંપરાને જાણે
- આપણાં ઉપનિષદોનો પરિચય મેળવે.
- ભારતીય સંસ્કૃતિના જ્ઞાનવારસાને ઓળખે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) સર્જક કાકાસાહેબ કાલેલકરનો પ્રાથમિક પરિચય (૨) પ્રવાસ નિબંધ : સ્વરૂપગત લક્ષણો	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	(૧) નિયત કૃતિ(હિમાલયનો પ્રવાસ)નો પરિચયાત્મક અભ્યાસ (૨) કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો		
3	3	પ્રવાસ પ્રસંગનો આસ્વાદ (ત્રણમાંથી ગમે તે એક)		

સંદર્ભગ્રંથો :

- ૧) કાકા કાલેલકર : જીવન અને સાહિત્ય, લે. જયંત પટેલ - યુનિલાલ ગાંધી વિદ્યાભવન, સુરત
- ૨) કાલેલકર અધ્યયનગ્રંથ, સં. ઉમાશંકર જોશીએ, વોરા એન્ડ કં. મુંબઈ
- ૩) નિબંધ વિશેષ : કાકાસાહેબ કાલેલકર, સં. જયા મહેતા, અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ
- ૪) 'હિમાલયનો પ્રવાસ'માં કાકાસાહેબનું પ્રકૃતિદર્શન, પટેલ જયેશકુમાર નટવરલાલ, રીસર્ચગુરુ, અંક-૬, જુન ૨૦૧૫
- ૫) ગુજરાતી પ્રવાસ સાહિત્યસંપદા, એકત્ર ફાઉન્ડેશન

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24IKSGUJ305C

SEMESTER : 03

COURSE NAME : ભારતીય જ્ઞાનપરંપરા - ૮

નિયત કૃતિ : શ્યામ, એક વાર આવો ને આંગણે

લેખક : દિનકર જોષી

પ્રકાશક : પ્રવીણ પ્રકાશન પ્રા. લી., રાજકોટ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- ભારતીય જ્ઞાનપરંપરાને જાણે
- આપણાં ઉપનિષદોનો પરિચય મેળવે.
- ભારતીય સંસ્કૃતિના જ્ઞાનવારસાને ઓળખે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) સર્જક દિનકર જોષીનો પ્રાથમિક પરિચય (૨) ગુજરાતી નવલકથાઓમાં શ્રીકૃષ્ણચરિત્રનું નિરૂપણ	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	(૧) નિયત કૃતિનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (૨) કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો		
3	3	કૃતિ આધારિત ટૂંકા પ્રશ્નો. (દસમાંથી સાત)		

સંદર્ભગ્રંથો :

- ૧) ગુજરાતી નવલકથા : રઘુવીર ચૌધરી - યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- ૨) ચંદ્રકાંત બક્ષીથી ફેરો, સુમન શાહ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ, અમદાવાદ
- ૩) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા-૫, ધીરુભાઈ ઠાકર, ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ
- ૪) ગુજરાતી કથાવિશ્વ, બાબુ દાવલપુરા અને નરેશ વેદ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ, અમદાવાદ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24SECGUJ306

SEMESTER : 03

COURSE NAME : ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ - 3

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- વિદ્યાર્થીઓની માતૃભાષા સાથે નિસ્ખત કેળવાય.
- વિદ્યાર્થીઓમાં લેખન કૌશલનો વિકાસ થાય.
- વિદ્યાર્થીઓની માતૃભાષામાં સજ્જતા વધે.
- વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના વ્યાવહારિક લેખન પ્રત્યે અભિમુખ થાય.
- વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સક્ષમ બને.
- વિદ્યાર્થીઓની કલ્પનાશક્તિ ખીલે

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	અહેવાલલેખન : ➤ કોલેજકક્ષાએ અને યુનિવર્સિટીકક્ષાએ યોજતા વિવિધ કાર્યક્રમો અંગેનું અહેવાલલેખન વિદ્યાર્થીઓએ કરવાનું રહેશે. ➤ જેમ કે, વાર્ષિકોત્સવ, શ્રમશિબિર, યુવક મહોત્સવ, રમતોત્સવ વગેરે. ➤ પરીક્ષામાં એકબીજાના વિકલ્પે બે અહેવાલ લેખન કરવાનું પુછાશે. કોઈ પણ એકનો ઉત્તર વિદ્યાર્થીએ લખવાનો રહેશે.	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	અકારાદિક્રમ : ➤ વિદ્યાર્થીએ અકારાદિક્રમમાં એટલે કે કક્કાવારીના ક્રમ મુજબ શબ્દો ગોઠવવાના રહેશે. (પરીક્ષામાં નવ શબ્દ પુછાશે, જેને અકારાદિક્રમમાં ગોઠવવાના રહેશે.)		
3	3	વાક્યશુદ્ધિ : ➤ વિદ્યાર્થીએ સાચી જોડણી, વિરામચિહ્નોનો યોગ્ય ઉપયોગ કરીને શુદ્ધ વાક્યો લખવાનાં રહેશે. (વાક્યશુદ્ધિ માટે દસ વાક્ય પુછાશે. તેમાંથી વિદ્યાર્થીએ સાતના જવાબ લખવાના રહેશે.)		

સંદર્ભગ્રંથો :

- (૧) સાર્થ ગુજરાતી જોડણી કોશ - ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
- (૨) લેખન શુદ્ધિ અને લઘુકોષ - રમેશ શુક્લ.
- (૩) ભાષાશુદ્ધિ વિચાર - ડૉ. જગદીશ શાહ
- (૪) અરજી અને લેખનકૌશલ - પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
- (૫) ગુજરાતી લેખન સ્વાધ્યાય - બાબુ દાવલપુરા

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

- (૬) વૃતાન્ત નિવેદન - રતિલાલ સાં. નાયક
- (૭) અખબારી લેખન - કુમારપાળ દેસાઈ
- (૮) જોડણી પ્રવેશ - રતિલાલ સાં. નાયક
- (૯) સરળ ગુજરાતી વ્યાકરણ – ડૉ. ભરતકુમાર ઠાકર
- (૧૦) ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ - યોગેન્દ્ર વ્યાસ
- (૧૧) ગુજરાતી શબ્દાર્થકોશ – યોગેન્દ્ર વ્યાસ, અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24SECGUJ306A
SEMESTER : 03
COURSE NAME : વ્યવહારભાષા- 3

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- વિદ્યાર્થીઓની માતૃભાષા સાથે નિસ્ખત કેળવાય.
- વિદ્યાર્થીઓમાં લેખન કૌશલનો વિકાસ થાય.
- વિદ્યાર્થીઓની માતૃભાષામાં સજ્જતા વધે.
- વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી ભાષાના વ્યવહારિક લેખન પ્રત્યે અભિમુખ થાય.
- વિદ્યાર્થીઓ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સક્ષમ બને.
- વિદ્યાર્થીઓની કલ્પનાશક્તિ ખીલે

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	સારલેખન : (૦૯ ગુણ) ➤ પરીક્ષામાં એકબીજાના વિકલ્પે, એમ બે ગદ્યખંડ પુછાશે. વિદ્યાર્થીએ કોઈ એકનો સારાંશ (સંક્ષેપ) લખવાનો રહેશે.	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	વાક્યશુદ્ધિ : (૦૮ ગુણ) ➤ જોડણી અને વાક્યરચના ખોટી હોય તેવાં આઠ વાક્યો પરીક્ષામાં પુછાશે. વિદ્યાર્થીએ તેને સુધારીને તમામના જવાબ લખવાનાં રહેશે.		
3	3	ક્રિયાવિશેષણ અને તેના પ્રકાર : (૦૮ ગુણ) ➤ પરીક્ષામાં આઠ વાક્ય પુછાશે. તેમાંથી વિદ્યાર્થીએ ચાર વાક્યમાંથી ક્રિયાવિશેષણ ઓળખાવી તેના પ્રકાર લખવાના રહેશે.		

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ : ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ-અમદાવાદ
૨. સાહિત્યાચન : બાબુ દાવલપુરા, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ-અમદાવાદ
૩. ગુજરાતી શબ્દાર્થકોશ: યોગેન્દ્ર વ્યાસ (અરુણોદય)
૪. સાર્થ ગુજરાતી જોડણીકોશ : (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)
૫. ગુજરાતીનું વિષયવસ્તુ : નટુભાઈ રાવલ (નીરવ)
૬. વિદ્યાર્થી જોડણીકોશ: સં. કનૈયાલાલ જોશી (કુસુમ)
૭. ગુજરાતી લેખન : નિયતિ અંતાણી (અરુણોદય)
૮. ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ : અરવિંદ ભાંડારી

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24SECGUJ306B
SEMESTER : 03

COURSE NAME : અનુવાદકલા - 3

નિયત કૃતિ : '૧૫ જગપ્રસિદ્ધ વાર્તાઓ'

અનુવાદક : મોહનલાલ પટેલ

પ્રકાશક : શબ્દલોક પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- ગુજરાતી સિવાયની અન્ય ભારતીય અને પાશ્ચાત્ય ભાષાઓની કૃતિઓનો પરિચય મેળવે..
- અનુવાદનું સ્વરૂપ સમજે.
- અનુવાદકલાની સજ્જતા કેળવે.
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે ક્ષમતા વિકસાવે.

પાઠ્ય ક્રમમાં નિયત વાર્તાઓ :

૧. આખરી પાઠ

૪. જિમી વેલેન્ટાઈન

૭. જુનિયસ માલ્ટબી

૨. એલેક્ઝાન્ડર

૫. ઘર

૮. મૂઠી ખજૂર

૩. ચુંબન

૬. અદૃશ્ય સંગ્રહ

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) પાઠ્યક્રમમાં નિયત કૃતિની સમીક્ષા. (૨) કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો..	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	'૧૫ જગપ્રસિદ્ધ વાર્તાઓ' નો આસ્વાદમૂલક પરિચય (ત્રણ પુછાશે, ગમે તે એકનો આસ્વાદ કરાવવાનો રહેશે.)		
3	3	અનુવાદલેખન : ગુજરાતી ગદ્યખંડનો હિન્દી અનુવાદ અથવા હિન્દી ગદ્યખંડનો ગુજરાતી અનુવાદ		

સંદર્ભગ્રંથો :

- (૧) નિવેદન - અનિલા દલાલ
- (૨) અનુવાદ વિજ્ઞાન - મોહનભાઈ પટેલ
- (૩) અનુવાદકલા - નવનીત મદ્રાસી
- (૪) અનુવાદની સમસ્યાઓ - એક સંગોષ્ઠિ - સં. મોહનભાઈ પટેલ
- (૫) અનુવાદ, આધુનિકતા અને સાહિત્યિક સંશોધન - ડૉ. બી. એસ. પટેલ
- (૬) પંડિતયુગનું અનુવાદ સાહિત્ય - નીલા પ્રવીણ ત્રિવેદી

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24SECGUJ306C
SEMESTER : 03

COURSE NAME : સાહિત્યિક પત્રકારત્વ - 3

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- સાહિત્યિક પત્રકારત્વનો પરિચય મેળવે.
- સાહિત્યિક પત્રકારત્વનું પ્રયોજન અને કાર્યક્ષેત્ર જાણે.
- વર્તમાનપત્રો અને સામયિકોના સાહિત્યિક પ્રદાન વિશે જાણે.
- સાહિત્ય અને સમૂહમાધ્યમોનો આંતરસબંધ ઓળખે.
- પ્રમુખ સાહિત્યિક પત્રકારોના પ્રદાનનો પરિચય મેળવે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	પ્રમુખ સાહિત્યિક પત્રકારોનું પ્રદાન : (ત્રણમાંથી કોઈ પણ એક) (૧) ગાંધીજી (૨) ક. મા. મુનશી (૩) ઝવેરચંદ મેઘાણી (૪) સુરેશ જોષી (૫) ઉમાશંકર જોશી	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	સાહિત્યિક પત્રકારત્વ અને સામયિકો (ત્રણમાંથી કોઈ પણ એક) (૧) બુદ્ધિપ્રકાશ (૨) પરબ (૩) શબ્દસૃષ્ટિ (૪) કવિતા (૫) કવિલોક		
3	3	અહેવાલોખન : ➤ એકબીજાના વિકલ્પે અહેવાલ લખવાનું પૂછાશે. ➤ જેમ કે, સાહિત્યિક પ્રવૃત્તિઓ વિશે, નવા પ્રકાશિત થયેલા પુસ્તક વિશે અવલોકનાત્મક . ➤ સાહિત્યિક સંસ્થા વિશે.		

સંદર્ભગ્રંથો :

- (૧) પત્રકારત્વ અને સાહિત્ય - સં. યશવંત ત્રિવેદી
- (૨) સંદર્ભ - સં. જયંત કોઠારી
- (૩) સાહિત્યરંગી પત્રકારત્વ - અમિતા ઠાકોર
- (૪) સામયિકોની સૃષ્ટિ - યાસીન દલાલ
- (૫) પત્રકારત્વના પ્રવાહો - વિષ્ણુ પંડ્યા
- (૬) સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ - કુમારપાળ દેસાઈ
- (૭) સાહિત્યિક પત્રકારત્વ - સં. કિશોર વ્યાસ
- (૮) સમૂહ માધ્યમો અને સાહિત્ય - પ્રીતિ શાહ
- (૯) પ્રખર પત્રકારો - યાસીન દલાલ
- (૧૦) પ્રકાંડ પત્રકારો - યાસીન દલાલ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

(૧૧) મીડિયા મેસેજ – સુમન શાહ

(૧૨) સ્વતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી પત્રકારત્વ – વિષ્ણુ પંડ્યા

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

**PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24SECGUJ306D
SEMESTER : 03
COURSE NAME : પૂઠરીડિંગ - 3**

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- પૂઠરીડિંગ માટે સજ્જતા કેળવે.
- પૂઠરીડિંગ માટે આવશ્યક બાબતોની જાણકારી મેળવે.
- વ્યવસાયિક કારકિર્દી માટે અભિમુખ બને.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) પૂઠવાચકે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો. (૨) પૂઠવાચનમાં વપરાતી નિશાનીઓની સમજણ. (પરિશિષ્ટ જુઓ)	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	(૧) પૂઠવાચન સમયે છૂટું અને ભેગું રાખવાની વિગતો. (૨) પૂઠવાચનની પદ્ધતિઓ.		
3	3	પૂઠસુધારણા માટેનો ગદ્યખંડ. (એકબીજાના વિકલ્પે ગદ્યખંડ પૂછાશે.)		

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. પૂઠરીડિંગ - રતિલાલ સાં. નાયક
૨. ભાષાવિવેક - ભાષાનિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર
૩. પૂઠરીડિંગ કેવી રીતે થાય છે ? - જિતેન્દ્ર દેસાઈ (નવજીવન પ્રકાશન, અમદાવાદ)

પ્રૂફ વાંચના

સામગ્રી છપાવતાં પહેલાં તેનાં પ્રૂફ વાંચીને સુધારવાં પડે છે. હાથે લખેલા કે ટાઈપ કરેલા લખાણના આધારે પ્રેસ તરફથી તૈયાર કરાયેલ છાપકામ માટેનું કાર્ય લખાણ પ્રૂફના નામે સંબંધાય છે અને જરૂર પ્રમાણે તે એક બે વાર કે વધારે વખત વાંચીને તેમાંની ભૂલો દર્શાવવી પડે છે. આ પ્રૂફમાં ભૂલો દર્શાવવા માટે નીચેની સર્વમાન્ય નિશાનીઓ પ્રચલિત છે. આ નિશાનીઓ પ્રૂફના જમાણી કે ડાબી બાજુના હાંસિયામાં અનુક્રમતા પ્રમાણે દર્શાવવાની હોય છે અને મૂળ લખાણમાં પણ અનુરૂપ નિશાની કરવાની હોય છે.

હાંસિયામાં કરવાની નિશાની	નિશાનીનો અર્થ	મૂળ લખાણમાં કરવાની નિશાની
--------------------------	---------------	---------------------------

/	અક્ષર બદલીને મૂકો	/
λ	અક્ષર ઉમેરો	λ
d	અક્ષર રદ કરો	/
(d)	અક્ષર રદ કરી લખાણ ભેગું કરો	()
()	અક્ષરો વચ્ચેની જગ્યા દૂર કરી લખાણ ભેગું કરો	()
H	જગ્યા કરો/અક્ષરો છૂટા પાડો	/
trans	અક્ષરો કે શબ્દો અદલાબદલી કરો	trans
Ste	યથાવત્ રાખો
" "	અવતરણ ચિહ્ન મૂકો	∨ ∨
૬	ડાબી બાજુ ખસોડો	૬

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

હાંસિયામાં કરવાની નિશાની	નિશાનીનો અર્થ	મૂળ કરવાની નિશાની
┌	જમણી બાજુ ખસેડો	┐
w. f.	ખરા ફાઉન્ટનો અક્ષર મૂકો	o
=	લીટીઓ સીધી કરો	=
n. p.	નવો ફક્કરો શરૂ કરો	/P
run on	અહીં નવો ફક્કરો રાખવાનો નથી/ લખાણ સળંગ રાખો	↗
/-	હાઈફન કે ડેશ ઉમેરો	/-
v	માત્રા મૂકો	v
˘	અનુસ્વાર મૂકો	v
o	પૂર્ણવિરામ મૂકો.	h
<	જગ્યા ઘટાડો	<
,/ ;/ :/	અલ્પવિરામ, અર્ધવિરામ કે ગુરુવિરામ મૂકો.	/
┌	અક્ષર કે શબ્દ નીચે ઉતારો ગયેલ છે તે તેને ઉપર લો.	┌
┐	અક્ષર કે શબ્દ ઉપર ચઢી ગયેલ છે તેને નીચે ઉતારો.	┐

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

**PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24MJDSCGUJ401
SEMESTER : 04**

COURSE NAME : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ (ગદ્ય)

નિયત કૃતિ : 'દેવચકલી' (ટૂંકી વાર્તા)

લેખક : પ્રભુદાસ પટેલ

પ્રકાશક : ડિવાઇન પબ્લિકેશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External -50 Marks
		Internal -50 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- સાંપ્રત ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તાથી પરિચિત થાય.
- સર્જાતી ટૂંકી વાર્તાનાં ઘટકતત્ત્વોને જાણે.
- વાર્તાઓમાં નિરૂપિત ડુંગરાળ મલકને ઓળખે.
- વાર્તાઓમાં નિરૂપિત બોલીના વિનિયોગથી પરિચિત થાય.
- વાર્તાકારની કથન - વર્ણનની ભાષાથી અવગત થાય.
- વાર્તાઓમાં નિરૂપિત માનવીય સંવેદનો માટે સમભાવ કેળવે.
- ભાષાસજ્જતા કેળવે.

નોંધ : ' દેવચકલી ' વાર્તાસંગ્રહની પ્રથમ દસ વાર્તાઓ પાઠ્યક્રમમાં નિયત કરવામાં આવે છે.

અ.નં.	એકમ		કેડિટ	કલાક
1	1	(૧) સાંપ્રત ટૂંકી વાર્તાનાં મહત્ત્વનાં લક્ષણો (૨) સાંપ્રત ટૂંકી વાર્તાની ગતિ - રીતિ (૩) ટૂંકી વાર્તામાં ગ્રામજીવનનું નિરૂપણ કરતા વાર્તાકારો	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
2	2	(૧) વાર્તાકાર પ્રભુદાસ પટેલ : જીવન અને ઘડતર પરિબળો (૨) સર્જકનું સાહિત્યિક પ્રદાન	1	
3	3	(૧) નિયત કૃતિની સમીક્ષા (૨) ટૂંકી વાર્તાઓની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા (ત્રણમાંથી એક) (૩) કૃતિ આધારિત મહત્ત્વની ટૂંક નોંધો : (જેમકે, વિષયવસ્તુ, કથનકેન્દ્ર, બોલીનો વિનિયોગ, પાત્રોનાં મનોગત , ઘટનાનું નિર્વહણ, શીર્ષક વગેરે)	1	
4	4	ભાષાસજ્જતા : અકારાદિકમ આ પ્રશ્નમાં વિદ્યાર્થીએ અકારાદિકમ એટલે કે, કક્કાવારીના ક્રમ પ્રમાણે શબ્દોને ગોઠવતાં શીખવાનું રહેશે. પરીક્ષામાં બાર શબ્દો પુછાશે, વિદ્યાર્થીએ આ તમામ શબ્દોને અકારાદિકમમાં ગોઠવવાના રહેશે.	1	

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ટૂંકી વાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તા : સં. જયંત કોઠારી
૨. નવી વાર્તા : સં. રાઘેશ્યામ શર્મા
૩. વાર્તાવિશેષ : રઘુવીર ચૌધરી
૪. ગુજરાતી વાર્તા : સં. યશવંત શુક્લ, અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભટ્ટ
૫. હાર્મોનિકા : મધુ રાય
૬. અધુના : ભોળાભાઈ પટેલ
૭. કથોપકથન : સુરેશ જોષી
૮. સુરેશ જોષીથી સત્યજિત શર્મા : સુમન શાહ
૯. સ્વરૂપ સન્નિધાન : સં. સુમન શાહ
૧૦. અનુઆધુનિકતાવાદ: સં. ભોળાભાઈ પટેલ, ચંદ્રકાન્ત ટોપીવાળા
૧૧. દેશીવાદ અને ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તા : નીતિન રાઠોડ – ગૂર્જર પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૨. સમકાલીન ટૂંકી વાર્તા : ભરત મહેતા – પાર્શ્વ પબ્લિકેશન
૧૩. કૌટુંબિક, સામાજિક વાસ્તવ અને વડીલોની બદલાતી ભૂમિકા : હિરેન્દ્ર પંડ્યા, 'તથાપિ ' : ડિસેમ્બર – ફેબ્રુઆરી -૨૦૨૩
- ૧૪.. મારી કેફિયત : પ્રભુદાસ પટેલ – પરબ , જૂન - ૨૦૨૧
૧૫. કથાસત્ર : કુમાર જૈમિનિ શાસ્ત્રી – આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૬. સાર્થ ગુજરાતી જોડણીકોશ - પ્રકાશક : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ
૧૭. ગુજરાતી શબ્દાર્થકોશ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ – અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

**PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24MJDSCGUJ401A
SEMESTER : 04**

COURSE NAME : ગ્રંથકારનો અભ્યાસ (ચિનુ મોદી)

નિયત કૃતિ : 'કાવ્ય વિશેષ : ચિનુ મોદી'

સંપાદક : વિનાયક રાવલ

પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External -50 Marks
		Internal -50 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- સર્જક ચિનુ મોદીના જીવન અને સાહિત્યિક પ્રદાનનો પરિચય મેળવે.
- કવિ ચિનુ મોદીની ગઝલો, ગીતો અને સોનેટોનો આસ્વાદ માણે.
- સર્જકની કવિત્વશક્તિને પ્રમાણે.
- સર્જકના સર્જનવિશેષોને આધારે સાહિત્યમાં તેમનું સ્થાન નક્કી કરે.
- ભાષાસજ્જતા કેળવે.

નિયત કૃતિમાંથી પાઠ્યક્રમમાં નિયત કરવામાં આવેલાં કાવ્યો :

- | | | |
|----------------------|----------------------------|---------------|
| 1. નથી દ્વારિકા | 9. પિતાની પ્રથમ પુણ્યતિથિએ | 16. વરસો થયાં |
| 2. મનજી | 10. ખાલી કરેલું ઘર દૂરથી | 17. ન દે |
| 3. સોળ વરસની | જોતાં | 18. ન હો |
| 4. બર્થડે- | 11. હવાના હેવાલો | 19. મોભો |
| 5. સૈયર | 12. તો ? | 20. ઝેર |
| 6. કેમ છો ? | 13. વાયુને | 21. એલેજી |
| 7. તું કેવો વનમાળી ? | 14. શી ખબર | |
| 8. બાલારામમાં સાંજે | 15. સ્વર્ગ | |

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) સર્જક ચિનુ મોદીનું જીવન (૨) સર્જકના સર્જકવ્યક્તિત્વને ઘડનારાં પરિબલો (૩) સર્જકનું સાહિત્યિક પ્રદાન	1	
2	2	કાવ્યોની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા : (પરીક્ષામાં ત્રણ કાવ્યો પુછાશે, ગમે તે એકની સમીક્ષા કરવાની રહેશે.)	1	અઠવાડિક ચાર
3	3	નિયત કૃતિ આધારિત સમીક્ષાત્મક પ્રશ્નો અથવા કૃતિ આધારિત ટૂંક નોંધો : (જેમકે, ચિનુ મોદીની ગઝલો, ગીતો, સોનેટો, પદાવલી વગેરે.)	1	કલાક

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

		ચાર પુછાશે, ગમે તે બે વિશે ઉત્તર લખવાના રહેશે.)		
4	4	ભાષા સજ્જતા (સંધિ - સ્વરસંધિ, વ્યંજનસંધિ, વિસર્ગસંધિ) (૧) સંધિ જોડો : (૦૬ ગુણ) (પરીક્ષામાં નવ પુછાશે, ગમે તે છ શબ્દોની સંધિ કરવાની રહેશે. દા. ત. સત્ + આચાર = સદાચાર) (૨) સંધિ છોડો (સંધિવિગ્રહ) : (૦૬ ગુણ) (નવ પુછાશે, છનો સંધિવિગ્રહ કરવાનો રહેશે. દા.ત. સૂર્યાસ્ત = સૂર્ય + અસ્ત)	1	
સંદર્ભગ્રંથો : ૧. ચિનુ મોદી વિશેષાંક : ' કલાવિમર્શ ' , ઓક્ટોબર - ૨૦૧૭ , તંત્રી: વિનાયક રાવલ, પ્રકાશક: અસાઈત સાહિત્ય સભા, ઊંઝા ૨. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા : ધીરુભાઈ ઠાકર ૩. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ ૪. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : રતિલાલ સાં. નાયક વગેરે, અનડા પ્રકાશન ૫. આપણું કાવ્યસાહિત્ય - પ્રકૃતિ અને પ્રવાહ : ચંદ્રકાન્ત શેઠ , આદર્શ પ્રકાશન ૬. આધુનિકતા અને ગુજરાતી કવિતા : ભોળાભાઈ પટેલ ૭. અર્વાચીન કવિતા : સુન્દરમ્ ૮. પ્રયોગશીલ એકાંકીકાર ચિનુ મોદી : ભરત કાનાબાર - પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ ૯. સ્વરૂપસન્નિધાન : સં. સુમન શાહ ૧૦. જલસા અવતાર : ચિનુ મોદી - બુકપબ્લ, અમદાવાદ ૧૧. કાવ્યસત્ર : કુમાર જૈમિનિ શાસ્ત્રી - આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ ૧૨. જલસા અવતાર વિશે - ડૉ. બિપિન ચૌધરી, સંવિદ-પ, AGAS				

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

**PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24MJDSCGUJ401B
SEMESTER : 04**

COURSE NAME : ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : મધ્યકાલીન - ૨

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External -50 Marks
		Internal -50 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- મધ્યકાળના સીમાસ્તંભરૂપ સર્જકોનો પરિચય મેળવે.
- મધ્યકાળનાં મહત્વનાં સાહિત્યસ્વરૂપોનો પરિચય મેળવે.
- મધ્યકાળની ભક્તિ અને જ્ઞાનમાર્ગી કવિતાથી પરિચિત થાય.
- મધ્યકાળની કવયિત્રીઓને જાણે.
- સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના સંતોની કવિતા ઉપરાંત મધ્યકાળની ગદ્યકૃતિઓ અને લોકસાહિત્યને જાણે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના સીમાસ્તંભરૂપ સર્જકોનું જીવન અને કવન : (૧) અખો (૨) પ્રેમાનંદ (૩) શામળ (૪) દયારામ (ત્રણમાંથી કોઈ પણ એક)	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
2	2	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યસ્વરૂપોની લાક્ષણિકતાઓ : (૧) ફાગુ (૨) રાસ/ રાસા (૩) પદ (૪) આખ્યાન (૫) પદ્યવાર્તા (ત્રણમાંથી કોઈ પણ એક)	1	
3	3	મધ્યકાલીન સાહિત્યસ્વરૂપોની વિકાસરેખા : (૧) ફાગુ (૨) રાસ/ રાસા (૩) પદ (૪) આખ્યાન (૫) પદ્યવાર્તા (ત્રણમાંથી કોઈ પણ એક)	1	
4	4	પરિચયાત્મક ટૂંક નોંધો : (ચારમાંથી કોઈપણ બે) (૧) મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં સ્ત્રીકવિઓનું પ્રદાન (૨) મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના કવિઓનું પ્રદાન (૩) મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની ગદ્યકૃતિઓ (૪) મધ્યકાલીન ગુજરાતી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતા (૫) પ્રેમાનંદના પુરોગામી આખ્યાનકવિઓ (૬) મધ્યકાલીન ગુજરાતી લોકસાહિત્ય	1	
સંદર્ભગ્રંથો :				

૧. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – ૧-૨ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૨. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – મધ્યકાલીન : અનંતરાય રાવળ
૩. ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા – મધ્યકાલીન : ધીરુભાઈ ઠાકર
૪. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : રતિલાલ સાં.નાયક, સોમાભાઈ વી. પટેલ, દમયંતી શુક્લ – અનડા પ્રકાશન
૫. બાર સાહિત્ય સ્વરૂપો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૬. ગુજરાતી સાહિત્યકોશ – ૧ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૭. આપણા કવિઓ -૧ : કે.કા. શાસ્ત્રી
૮. મધ્યકાલીન ગુજરાતી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતા : બળવંત જાની
૯. મધ્યકાલીન ગુજરાતી કૃતિઓનું પુનઃ મૂલ્યાંકન : ચિનુ મોદી
૧૦. નભોવિહાર : રા. વિ. પાઠક
૧૧. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય – પ્રવાહ અને સ્વરૂપ : હસુ યાજ્ઞિક
૧૨. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – મધ્યકાલીન : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24MIDSCGUJ402
SEMESTER : 04

COURSE NAME : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ (ગદ્ય)

નિયત કૃતિ : 'વિકલ્પ' (લઘુકથાઓ)

લેખક : મોહનલાલ પટેલ

પ્રકાશક : અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 04 (04 Period/Week)	Theory	External -50 Marks
		Internal -50 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- લઘુકથાના સ્વરૂપ વિશે જાણે.
- લઘુકથાની રચનાપ્રક્રિયા સમજે.
- ગુજરાતીના મહત્ત્વના લઘુકથા સર્જકોનો પરિચય મેળવે.
- લઘુકથાની વિલક્ષણતાઓનો અભ્યાસ કરે.
- ભાષાસજ્જતા કેળવે.

નોંધ : 'વિકલ્પ' સંગ્રહની પ્રથમ ત્રીસ લઘુકથાઓ પાઠ્યક્રમમાં નિયત કરવામાં આવે છે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) લઘુકથા સર્જક મોહનલાલ પટેલ : જીવન અને કવન (૨) લઘુકથા : સ્વરૂપ અને રચનાપ્રક્રિયા (૩) લઘુકથા : ઉદ્ભવ અને વિકાસ	1	
2	2	લઘુકથાના વિકાસમાં સર્જકોનું પ્રદાન : (૧) મોહનલાલ પટેલ (૨) ઈજ્જતકુમાર ત્રિવેદી (૩) રમેશ ત્રિવેદી (૪) ઈશ્વર પરમાર (૫) પ્રફુલ્લ રાવલ (૬) પ્રેમજી પટેલ (૭) ભગીરથ બ્રહ્મભટ્ટ (ચાર પુછાશે, ગમે તે બે વિશે લખવાનું રહેશે.)	1	
3	3	લઘુકથાની આસ્વાદમૂલક સમીક્ષા : (નિયત લઘુકથાઓમાંથી ચાર પુછાશે, ગમે તે બેની સમીક્ષા કરવાની રહેશે.)	1	અઠવાડિક ચાર કલાક
4	4	ભાષાસજ્જતા : (૧) દ્વિરુકત અને રવાનુકારી શબ્દો (નવ વાક્ય પુછાશે, કોઈપણ છ વાક્યમાંથી દ્વિરુકત અને રવાનુકારી શબ્દો ઓળખી બતાવવાના રહેશે.) (૦૬ ગુણ) (૨) અનુગો અને નામયોગીઓ : (નવ વાક્ય પુછાશે, કોઈપણ છ વાક્યમાંથી અનુગો અને નામયોગીઓ જણાવવાના રહેશે.) (૦૬ ગુણ)	1	

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. લઘુકથા : સ્વરૂપપરિચય : મોહનલાલ પટેલ - વિકેતા - આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૨. ગુજરાતી લઘુકથા સંચય : મોહનલાલ પટેલ, પ્રફુલ્લ રાવલ
૩. ગુજરાતી લઘુકથા - સ્વરૂપવિશેષ અને વિકાસ : ડૉ. કાસમ બ્લોચ - ' સંવિદ - ૩', પ્રકાશક : AGAS, માર્ચ - ૨૦૧૪
૪. લઘુકથા વિમર્શ : રમેશ ત્રિવેદી - રન્નાદે પ્રકાશન, અમદાવાદ
૫. ત્રણ લઘુકથાકારો : ગણપત સોઢાપરમાર - વિકેતા : ડિવાઈન પબ્લિકેશન, અમદાવાદ
૬. કડીના લઘુકથા સર્જકો - એક અભ્યાસ : ગણપત સોઢાપરમાર
૭. પ્રેમજી પટેલની રતિરાગની લઘુકથાઓ : ગણપત સોઢાપરમાર
૮. ગુજરાતી લઘુકથા : ડૉ. જયંતી ચાવડા
૯. લઘુકથાકાર પ્રેમજી પટેલ - એક અભ્યાસ : કાસમ બ્લોચ - અરાવલી પ્રકાશન, હિંમતનગર
૧૦. ક્ષણોના આકાશમાં : સં. જયંતી મકવાણા
૧૧. લઘુકથાવિશેષ : સં. ભગવત સુથાર તથા અન્ય
૧૨. ગુજરાતી લઘુકથા - સમૃદ્ધિ અને સત્ત્વ : મણિલાલ હ. પટેલ - ' શબ્દસર', જુલાઈ - ૨૦૧૮
૧૩. પ્રતિનિધિ લઘુકથા સંગ્રહ : ઈજ્જતકુમાર ત્રિવેદી - સં. સુનીતા ત્રિવેદી
૧૪. <https://shodhganga.inflibnet.ac.in/handle/10603/47192> (શ્રી મોહનલાલ પટેલ : એક અધ્યયન, સંશોધક : નફીસા એ. શેખ)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24AECGUI404

SEMESTER : 04

COURSE NAME : પદ્ય અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ

નિયત કૃતિ : ' ઉમાશંકરનાં શ્રેષ્ઠ કાવ્યો '

સંપાદક : નિરંજન ભગત, ચિમનલાલ ત્રિવેદી, ભોળાભાઈ પટેલ

પ્રકાશક : ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- પદ્યની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતાઓથી પરિચિત થાય.
- ગુજરાતી કાવ્યનો આસ્વાદ માણે.
- ગુજરાતી કાવ્યનો આસ્વાદ કરતાં શીખે.
- વ્યાવહારિક વ્યાકરણમાં સજ્જતા પ્રાપ્ત કરે.
- સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ માટે સક્ષમ બને.

પાઠ્યક્રમમાં નિયત કાવ્યો

- (૧) જઠરાબ્જિ (૫) ગુજરાત મોરી મોરી રે (૧૦) વાંસળી વેચનારો
(૨) વિશ્વમાનવી (૬) દૂર શું ? નજીક શું ? (૧૧) ગાણું અધુરું
(૩) ભોમિયા વિના (૭) ગીત ગોત્યું ગોત્યું . (૧૨) હું ગુર્જર ભારતવાસી
(૪) એક બાળકીને સ્મશાને લઈ જતા (૮) માનવીનું હૈયું
(૯) ગુર્જરી ગિરા

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	(૧) ઉમાશંકર જોશીના જીવનનો પ્રાથમિક પરિચય. (૨) ઉમાશંકર જોશીનું સાહિત્યક્ષેત્રે પ્રદાન.	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	(૧) નિયત કૃતિનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન. (૨) નિયત કૃતિનાં કાવ્યોનો આસ્વાદ (ત્રણમાંથી એક)		
3	3	ગુજરાતી વાક્યનો પદક્રમ અને પદસંવાદ . પરીક્ષામાં સાત વાક્યો આડાઅવળા ક્રમમાં પુછાશે. જે તમામ વાક્યોને વિદ્યાર્થીએ પદક્રમ સાચવીને ફરીથી લખવાનાં રહેશે.		

સંદર્ભગ્રંથો :(૧) યુગદ્રષ્ટા ઉમાશંકર – સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ અને રઘુવીર ચૌધરી

(૨) ઉમાશંકર જોશી ઝલક અને ઝાંખી - ચંદ્રકાન્ત શેઠ

(૩) ઉમાશંકર જોશી એક અધ્યયન – પ્રો. રમેશ ગાનાકર

(૪) ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ - યોગેન્દ્ર વ્યાસ

(૫) ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષા સ્વરૂપ - જયંત કોઠારી

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24VACGUJ405

SEMESTER : 04

COURSE NAME : સાહિત્ય અને સમાજ - ૨

નિયત કૃતિ : 'સાંકળ '(વાર્તાસંગ્રહ)

લેખક : ધરમાલાઈ શ્રીમાળી

પ્રકાશક : ગૂર્જર ગ્રંથ રત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને સમાજની સામ્યતા અને વૈષમ્યતાઓથી વાકેફ થાય.
- વિદ્યાર્થીઓમાં સાહિત્યરુચિની સાથોસાથ સમાજરુચિ પણ કેળવાય .
- સાહિત્યરુચિને કારણે વિદ્યાર્થીઓમાં સંસ્કાર અને પ્રેરણાનું નિર્માણ થાય.

પાઠ્યક્રમમાં નિયત વાર્તાઓ

૧. સાંકળ ૨. નવી ૩. વીંછુડો ૪. સણકો ૫. ભવાઈ ૬. મહારાજ

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	૧.સાહિત્યનાં ગદ્ય સ્વરૂપોનો પરિચય (ટૂંકી વાર્તા, નવલકથા, લઘુકથા, એકાંકી) ૨.સાહિત્યમાં મનુષ્યનું નિરૂપણ	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	નિયત વાર્તાઓને આધારે પાઠ્યકૃતિનો સમાજશાસ્ત્રીય દ્રવ્યે અભ્યાસ		
3	3	કૃતિ આધારિત ટૂંકા પ્રશ્નો. (નવમાંથી સાત)		

સંદર્ભગ્રંથો :

- કલાનું સમાજશાસ્ત્ર : અક્ષય કુમાર દેસાઈ, આર. આર. પ્રકાશન
- સાહિત્યનો સામાજિક સંદર્ભ : આલોક ગુપ્તા - પાર્શ્વ પ્રકાશન
- સાહિત્ય સમાજનો આયનો : મીનળ દવે, અરુણોદય પ્રકાશન
- વિવેચનના વિવિધ અભિગમો :સં. ભરત મહેતા: પાર્શ્વ પ્રકાશન
- સાહિત્યનું સમાજશાસ્ત્ર : વિદ્યુત જોષી : પાર્શ્વ પ્રકાશન

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

**PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24VACGUJ405A
SEMESTER : 04**

COURSE NAME : સાહિત્ય અને માનવમૂલ્યો - ૨

નિયત કૃતિ : 'મેળો'

લેખક : માવજી મહેશ્વરી

પ્રકાશક : ડિવાઈન પબ્લિકેશન્સ, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- વિદ્યાર્થીઓમાં સંસ્કૃતિ, સાહિત્ય અને માનવ મૂલ્યોનું સિંચન કરવું.
- વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યમાં નિરૂપાતા માનવ મૂલ્યોને સમજે અને તેના અનુસરણ દ્વારા ઉદાત્ત જીવન ઘડતર કરે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	૧. નૈતિક માનવ મૂલ્યો અને માનવ જીવનમાં તેની ભૂમિકા ૨. સાહિત્ય અને માનવમૂલ્યોનો સંબંધ	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	નિયત કૃતિમાં નિરૂપાયેલાં માનવમૂલ્યોનો અભ્યાસ (આંતરિક વિકલ્પ સાથે પ્રશ્ન પુછાશે)		
3	3	કૃતિલક્ષી ટૂંકા પ્રશ્નો (નવમાંથી સાત)		

સંદર્ભગ્રંથો :

- માનવ સમાજ અને નૈતિક મૂલ્યો : ડો. ધર્મિષ્ઠા હ. ગોહિલ, આર. આર. શેઠ પ્રકાશન
- સાહિત્યનો સામાજિક સંદર્ભ : આલોક ગુપ્તા - પાર્શ્વ પ્રકાશન
- સાહિત્ય સમાજનો આયનો : મીનળ દવે, અરુણોદય પ્રકાશન

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24VACGUJ405B
SEMESTER : 04

COURSE NAME : આપણું લોકસાહિત્ય - ૨

નિયત કૃતિ : 'લોક જણસ'

લેખક : પ્રેમજી પટેલ

પ્રકાશક : પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- વિદ્યાર્થીઓ લોકસાહિત્યના જુદા જુદા સ્વરૂપોથી અવગત બને.
- વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને લોકસાહિત્યના સંબંધથી અવગત થાય.
- વિદ્યાર્થીઓની સૌંદર્ય દ્રષ્ટિમાં વધારો થાય.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	૧. લોકસાહિત્યની વિભાવના ૨. લોક સાહિત્યનું વિભાગીકરણ	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	નિયત કૃતિનો પરિચયાત્મક અભ્યાસ (આંતરિક વિકલ્પ સાથે)		
3	3	કૃતિ આધારિત ટૂંકા પ્રશ્નો (નવમાંથી સાત)		

સંદર્ભગ્રંથો :

- લોકસાહિત્ય ભાગ એક અને બે - ઝવેરચંદ મેઘાણી
- ગુજરાતી લોકસાહિત્ય - હસુ યાજ્ઞિક
- લોક વાર્તા - પુષ્કર ચંદરવાકર
- લોકવાર્તા સ્વરૂપ વિમર્શ :ડો. પ્રાંજલિ પટેલ
- લોક વાજ્ઞમય : સ્વરૂપ સંદર્ભ :ડો. રાજેશ મકવાણા

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24VACGUJ405C
SEMESTER : 04

COURSE NAME : સાહિત્ય અને માનવ વિદ્યાઓનો સંબંધ - ૨

નિયત કૃતિ : ' આંધળી ગલી '

લેખક : ધીરુબહેન પટેલ

પ્રકાશક : ઝેન ઓપસ, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- વિદ્યાર્થીઓ માનવ વિદ્યાઓને સમજે અને તેનો સાહિત્ય સાથેનો આંતર સંબંધ જાણે.
- માનવવિદ્યાઓ અને સાહિત્યના સંબંધ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની સૌંદર્યદ્રષ્ટિ અને આંતરદ્રષ્ટિનો વિકાસ થાય.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	૧. સાહિત્યનાં ગદ્ય સ્વરૂપોનો પરિચય (ટૂંકી વાર્તા, નવલકથા, લઘુકથા, એકાંકી) ૨. સાહિત્ય અને માનવ	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	નિયતકૃતિનો માનસશાસ્ત્રીય કૃતિ તરીકે અભ્યાસ (આંતરિક વિકલ્પ સાથે)		
3	3	કૃતિ આધારિત ટૂંકા પ્રશ્નો (નવમાંથી સાત)		

સંદર્ભગ્રંથો :

- વિવેચનના વિવિધ અભિગમો : સં. ભરત મહેતા: પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ
- મનોવિજ્ઞાનની વિચારધારાઓ : ડો. કુલીનભાઈ પંડ્યા, જગદીશ પરીખ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- ધીરુબહેન પટેલ : એક અધ્યયન (મહાશોધનિબંધ), ડો. નરેશ પટેલ, HNGU, 2003

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101

COURSE CODE : AR24SECGUJ406

SEMESTER : 04

COURSE NAME : ભાષા સજ્જતા અને લેખનકૌશલ-૪

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- સમજશક્તિ અને લેખનકૌશલ વિકસાવે.
- મૌલિક રીતે વિચારતા, લખતા થાય.
- ભાષા સજ્જતા વધારે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	વિચારવિસ્તાર (ચાર કાવ્યપંક્તિમાંથી ગમે તે બે) (૧૦ ગુણ)	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	મુદ્દા પરથી વાર્તાલેખન (૦૮ ગુણ) (મુદ્દાને ધ્યાનમાં રાખી વિદ્યાર્થીએ વાર્તાલેખન કરવાનું રહેશે.)		
3	3	અકારાદિક્રમ (કક્કાવારીના ક્રમ પ્રમાણે સાત શબ્દો ગોઠવીને લખવાના રહેશે.) (૦૭ ગુણ)		

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. ભાષા સજ્જતા અને લેખન કૌશલ : ડૉ. યોગેન્દ્ર વ્યાસ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ-અમદાવાદ
૨. સાહિત્યાચન : બાબુ દાવલપુરા, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન્સ-અમદાવાદ
૩. ગુજરાતી શબ્દાર્થકોશ: યોગેન્દ્ર વ્યાસ (અરુણોદય)
૪. સાર્થ ગુજરાતી જોડણીકોશ : (ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ)
૫. ગુજરાતીનું વિષયવસ્તુ : નટુભાઈ રાવલ (નીરવ)
૬. વિદ્યાર્થી જોડણીકોશ: સં. કનૈયાલાલ જોશી (કુસુમ)
૭. ગુજરાતી લેખન : નિયતિ અંતાણી (અરુણોદય)

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24SECGUJ406A
SEMESTER : 04

COURSE NAME : વ્યવહારભાષા - ૪

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- સમજશક્તિ અને લેખનકૌશલ વિકસાવે.
- મૌલિક રીતે વિચારતા, લખતા થાય.
- ભાષા સજ્જતા વધારે.

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	ગદ્યખંડનું વિવરણ (મૂળ ગદ્યખંડમાંના વિચારોને વિદ્યાર્થીએ વિસ્તારપૂર્વક રજૂ કરવાના રહેશે. એકબીજાના વિકલ્પે પ્રશ્ન પુછાશે.) (૧૦ ગુણ)	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	વર્ણભેદે અર્થભેદ (૦૮ ગુણ) (નિયત કરેલા શબ્દોમાંથી સાત પુછાશે. ચારના જવાબ લખવાના રહેશે.)		
3	3	કહેવતો (જુઓ, પરિશિષ્ટ) (૦૭ ગુણ) (નિયત કરેલ કહેવતોમાંથી દસ પુછાશે. સાતના જવાબ લખવાના રહેશે.)		

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. સાહિત્યાચન: બાબુ દાવલપુરા
૨. ગુજરાતી લેખન : નિયતિ અંતાણી
૩. સાહિત્યનો આસ્વાદ : મણિલાલ હ. પટેલ
૪. ગુજરાતીનું વિષયવસ્તુ : પ્રિ. નટુભાઈ રાવલ
૫. વ્યવહારભાષા, અરજીલેખન અને પત્રલેખન : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૬. રૂઢિપ્રયોગો, કહેવતો અને છંદ - અલંકાર : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ

કહેવતો

૧.	અક્કરમીનો પડિયો કાણો.	-	કમનસીબ વ્યક્તિને દુઃખ ને દુઃખ જ હોય.
૨.	અધૂરો ઘડો છલકાય.	-	અલ્પજ્ઞાની જ વિદ્વાનો ડોળ કરે.
૩.	આડે લાકડે આડો વાઢ.(વેહ, વહેર)-	-	ખરાબ માણસો સાથે ખરાબ જ વર્તવ હોવો ઘટે.
૪.	આપ ભલા તો જગ ભલા.	-	ભલા સાથે સૌ ભલું.
૫.	આંગળી પકડી પહોંચો કરડવો.	-	સહેજ છૂટ કે પ્રવેશ મળતાં સંપૂર્ણ છૂટ કે પ્રવેશ મેળવવા.
૬.	ઊંટનાં અઢારે વાંકાં.	-	દોષનો ભંડાર.
૭.	એક પંથ ને દો કાજ.	-	એક કામ કરતાં બે કામ થાય.
૮.	એક મ્યાનમાં બે તલવાર ન સમાય.	-	બંને સમર્થો એક જ સ્થાને ન રહી શકે.
૯.	કજિયાનું મૂળ હાંસી ને રોગનું મૂળ ખાંસી.	-	મશ્કરીમાંથી કજિયો થાય ને ઉધરણમાંથી રોગ થાય.
૧૦.	કજિયાનું મોં કાળું.	-	કંકાસથી દૂર રહેવું સારું.
૧૧.	કાંકરે કાંકરે પાળ બંધાય.	-	થોડું થોડું કરતાં મોટું કામ પણ પાર પડે.
૧૨.	કોલસાની દલાલીમાં હાથ કાળા.	-	દુર્જને સાથે કામ પડવાથી કલંક લાગે છે.
૧૩.	ક્યાં રાજા ભોજ ને ક્યાં ગાંગો તેલી? -	-	બંનેના ગુણો વચ્ચે સહેજ પણ તુલના ન થઈ શકે.
૧૪.	ખાડો ખોડે તે પડે.	-	કરે તેવું પામે.
૧૫.	ગરજ સરી એટલે વેદ વેરી.	-	સ્વાર્થ પૂરો થતાં સંબંધ છૂટે.
૧૬.	ગાજ્યા મેઘ વરસે નહી.	-	બોલે તે કરે નહિ.
૧૭.	ઘર ફૂટ્યે ઘર જાય.	-	અંદર અંદર મતભેદ પડતાં શત્રુ ફાવે.
૧૮.	ઘરડાં ગાડાં વાળે.	-	અનુભવીઓની સલાહ ખરે ટાણે ખપ લાગે.
૧૯.	ઘરકી મુરઘી દાલ બરાબર.	-	ઘરની વસ્તુની કોઈ કદર કરતું નથી.
૨૦.	ઘર વેચીને તીરથ કરવું.	-	સારી વસ્તુ વેચી ખરાબ વસ્તુ લેવી.
૨૧.	ઘી ઢળ્યું તો ખીચડીમાં.	-	પોતાને જ લાભ થવો.
૨૨.	ચડ જા બેટા શૂળી પર.	-	વહાલ દેખાડીને કાસળ કાઢવું.
૨૩.	ચોર કોટવાળને દંડે.	-	શઠ માણસ ન્યાયની વાત કરે.
૨૪.	છછુંદરીના છયે સરખાં.	-	કોઈમાં વિશેષ ગુણ નહિ.
૨૫.	છાણના દેવને કપાસિયાની આંખ.	-	યોગ્યતા મુજબ સત્કાર કરવો.
૨૬.	જર ચાઘ સો કર.	-	પૈસાથી બધું થાય.
૨૭.	જર, જમીન, ને જોરુ એ ત્રણે. કજિયાનાં છોરુ.	-	પૈસો, જમીન, ને સ્ત્રી કજિયાનાં કારણ.

૨૮.	જેવી દષ્ટિ તેવી સૃષ્ટિ.	-	જેવા પોતે તેવા બીજા.
૨૯.	જે મોઢે પાન ચાવ્યાં તે મોઢે કોયલા કેમ ચવાય ?	-	એકવાર વચન આપ્યું તે કેમ ઉથાપાય ?
૩૦.	જ્યાં સુધી શ્વાસ ત્યાં સુધી આશ.	-	મૃત્યુ લગી આશા ન છૂટે.
૩૧.	ઝાઝી કીડીઓ સાપને તાણે.	-	ઓછા બળવાન પણ વધારે માણસો વધારે બળવાનને પણ હંફાવે.
૩૨.	ટકે શેર ભાજી; ટકે શેર ખાજાં.	-	સારું નરસું સૌ સરખું.
૩૩.	ડાંગે માર્યા પાણી જુદાં ન પડે.	-	એકસંપમાં ઝટ કુસંપ ન કરાવી શકાય.
૩૪.	ડૂબતો માણસ તરણું ઝાલે.	-	શ્વાસ ત્યાં સુધી આશ.
૩૫.	ઢમ ઢોલ માંહે પોલ.	-	બહારથી સારું પણ અંદરથી ખરાબ.
૩૬.	તેજીને ટકોર ને ગધેડાને ડફણાં.	-	બુદ્ધિશાળી તો અણસારામાં જ સમજે; મૂરખ જોડે જ લમણાઝીક કરવી પડે.
૩૭.	તેલ જુઓ તેલની ધાર જુઓ.	-	સંજોગો જોઈને ધીરજથી કામ કરો.
૩૮.	દૂધનો દાઝયો ઘાશ પણ ફૂંકી ફૂંકીને પીએ.	-	એકવાર કડવો અનુભવ થયા પછી ભય ન હોય ત્યાં પણ ભય દેખાય.
૩૯.	ધોબીનો કૂતરો નહિ ઘરનો કે નહિ ઘાટનો.	-	બેય પક્ષને પ્રસન્ન રાખવા મથનાર નિષ્ફળ જાય છે.
૪૦.	ધોળું એટલું દૂધ નહિ.	-	બહારથી સારું તે બધેથી જ સારું ન હોય.
૪૧.	નમે તે સૌને ગમે.	-	નમ્રતા મોટો ગુણ છે.
૪૨.	નાચવું નહિ ત્યારે આંગણું વાંકું.	-	કામ કરતાં આવડે નહિ ને ખોટું બહાનું બતાવવું.
૪૩.	નાનો તોપણ રાઈનો દાણો.	-	નાનો માણસ પણ શક્તિશાળી.
૪૪.	નેવનાં પાણી મોભે ન ચડે.	-	અશક્ય શક્ય ન બને.
૪૫.	પગ જોઈને પાથરણું તાણો.	-	શક્તિ જોઈને કામ કરો.
૪૬.	પહેલું સુખ તે જાતે નર્યા.	-	તંદુરસ્તી એ પ્રથમ સુખ.
૪૭.	પાકે ઘડે કાંઠા ન ચડે.	-	અમુક વખત વીતી ગયા પછી પરિસ્થિતિ ન સુધરે.
૪૮.	પાણીમાં રહેલું ને મગર સાથે વેર.	-	જેના હાથ નીચે રહેતા હોઈએ તેની સાથે વેર બાંધવું ઠીક નહિ.
૪૯.	પારકી આશ સદા નિરાશ.	-	બીજા ઉપરનો આધાર નકામો.
૫૦.	પેટનો બળ્યો ગામ બાળે.	-	પોતાના દુઃખે સૌને દુઃખમાં નાખે.
૫૧.	બોલે તેના બોર વેચાય.	-	કહ્યા વિના કોઈ ન જાણે.
૫૨.	ભાગ્યશાળીને ભૂત રળે.	-	ભાગ્ય બળવાન હોય તો બધું મળે.
૫૩.	ભાવતું હતું ને વેદે કહ્યું.	-	પોતાને ગમતું હોય ને હિતસ્વી એ જ સૂચવે.
૫૪.	ભીખનાં હાંલ્યાં શીકે ચડે નહિ.	-	ભીખ માગ્યે શ્રીમંત ન થવાય.
૫૫.	ભેંસ આગળ ભાગવત.	-	અણસમજીને ઉપદેશ આપવો નકામો છે.
૫૬.	મન ચંગા તો કથરોટમાં ગંગા.	-	અંતઃકરણ પવિત્ર હોય તો યાત્રા કરવાની જરૂર નથી.
૫૭.	મુખમાં રામ અને બગલમાં છૂરી.	-	દેખાવે સારો પણ દિલમાં કપટી.
૫૮.	મૂઈ ભેંસના મોટા ડોળા.	-	વસ્તુની હયાતી બાદ તેની કદર થાય.
૫૯.	મોરનાં ઈંડાંને ચીતરવાં ન પડે.	-	સાચી વસ્તુને જાહેરાતની જરૂર નથી.
૬૦.	રાત થોડી ને વેશ ઝાઝા.	-	સમય ઓછો ને કામ વધારે.
૬૧.	લીલા વનના સૂડા ઘણા.	-	લાભ દેખાય ત્યાં ઘણા આવે.
૬૨.	વખાણી ખીચડી દાંતે વળગે.	-	વખાણીએ તે જ ખરાબ નીવડે.
૬૩.	વસુ વિના નર પશુ.	-	લક્ષ્મી વિનાના માણસની ગણના થતી નથી.

HEMCHANDRACHARYA NORTH GUJARAT UNIVERSITY, PATAN

EFFECTIVE FROM JUNE 2024-25 UNDER NEP

PROGRAMME CODE : ARTUG101
COURSE CODE : AR24SECGUJ406B
SEMESTER : 04

COURSE NAME : અનુવાદકલા - ૪
નિયત કૃતિ : પ્રેમચંદ્રની સદાબહાર વાર્તાઓ
અનુવાદક અને સંપાદક : કુમાર જૈમિનિ શાસ્ત્રી
પ્રકાશક : શબ્દલોક પ્રકાશન, અમદાવાદ

Total Credits : 02 (02 Period/Week)	Theory	External -25 Marks
		Internal -25 Marks

પાઠ્યક્રમના હેતુઓ : વિદ્યાર્થીઓ -

- ગુજરાતી સિવાયની અન્ય ભારતીય તેમજ વિદેશી ભાષાઓની કૃતિઓનો પરિચય મેળવે.
- અનુવાદ એટલે શું તે જાણે.
- અનુવાદનું મહત્ત્વ સમજે.
- અનુવાદકલા શીખે.
- વ્યાવસાયિક સજ્જતા કેળવે.

પાઠ્યક્રમમાં નિયત વાર્તાઓ

- 1) કફન
- 2) પોષની રાત
- 3) સવાશેર ઘઉં
- 4) રામલીલા
- 5) પંચ પરમેશ્વર
- 6) શેતરંજના ખેલાડી
- 7) ઈદગાહ

અ.નં.	એકમ		ક્રેડિટ	કલાક
1	1	૧) સર્જક પ્રેમચંદ્રના જીવન-કવનનો પ્રાથમિક પરિચય ૨) નિયત વાર્તાઓની સમગ્રલક્ષી સમીક્ષા	2	અઠવાડિક બે કલાક
2	2	વાર્તાનો આસ્વાદમૂલક પરિચય (ત્રણમાંથી ગમે તે એક)		
3	3	અનુવાદલેખન : ગુજરાતી ગદ્યખંડનો હિન્દી અનુવાદ અથવા હિન્દી ગદ્યખંડનો ગુજરાતી અનુવાદ		

સંદર્ભગ્રંથો :

૧. નિવેદન - અનિલા દલાલ
૨. અનુવાદ વિજ્ઞાન - મોહનભાઈ પટેલ
૩. અનુવાદકલા - નવનીત મદ્રાસી
૪. અનુવાદની સમસ્યાઓ : એક સંગોસ્થી - સં. મોહનભાઈ પટેલ
૫. પંડિતયુગનું અનુવાદ સાહિત્ય - નીલા પ્રવીણ ત્રિવેદી